

Vakok Világa

2014. május

LXXX. évfolyam 5. szám

Magyar Vakok és Gyengénlátók
Országos Szövetsége

Kovács Judit és Kovács Éva bokszt közben

A tartalomból

Házunk tájáról	
Március 18-án ülésezett az MGVYOSZ elnöksége	3
Helyesbítés	6
A Braille-nyomtatás múltja és jelene	7
Sajtó szemle	
A sötétség széle	11
Hírek a látássérültek életéből	
Vak vezet... ..	14
Mindent a kéznek, semmit a szemnek.....	16
Mintha látnának	17
Tavaszcímő sportnap a Vakok Állami Intézetében	20
Az elektroszmogról	21
Vándorol a fogyatékossggal élők tárlata	23
Canberrai kalandok	24
Mesék a sűgőlyukból.....	26
Tűkőrben a vers, tükőrben Weőres Sándor és Határ Győző	28
Gavrán Róza élete	29
Gasztronómia	
Középkori táplálkozás	32
Mert elkezdni soha sem késő	33
Olvasó sarok	
Online felmérés a látássérültek körében.....	34
Segítünk, hogy segíthessen!	38

Vakok Világa

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének folyóirata

Felelős kiadó: Szakály Melinda, az MGVYOSZ elnöke

Szerkesztő: Kovács Judit - Tervezőszerkesztő: Fehér István

A szerkesztőség és a kiadóhivatal címe: 1146 Budapest, Hermina út 47.

Telefon: 384-8440 - E-mail: vv@mvgyosz.hu

Készült a PrintPix Nyomda és Grafikai Stúdióban

ISSN 0209-6765

Az újság előfizethető az MGVYOSZ tagesyesuleteinél!

Házunk tájáról

Március 18-án ülésezett az MVGYOSZ elnöksége

Az MVGYOSZ elnöksége március 18-án tartotta soron következő ülését. A tanácskozáson jelen voltak: Szakály Melinda elnök, Dr. Tóka László alelnök, Dr. Nagy Sándor, Kuminka Györgyné, Barnóczki Gábor elnökségi tagok. Az elnökség öt fővel kezdte meg a tanácskozást.

Szakály Melinda köszöntötte a meghívott vendégeket: Kovács Lászlónét, a Vakok és Gyengénlátók Tolna Megyei Egyesületének elnökét és Szokó Zsoltot, a Látássérültek Regionális Közhasznú Egyesületének (LÁRKE) elnökét, valamint az MVGYOSZ megjelent dolgozóit.

Napirend volt a fentebb említett két egyesület állami támogatásának megvitatása, a 2012. adóévre vonatkozó SZJA 1%-ok, az adózók által az MVGYOSZ javára történt felajánlásából származó pénz felhasználási módjának meghatározása és döntés született a Braille-kotta nyomtatásáról, illetve egyéb kérdésekben is tanácskoztak.

Az elnökség először meghallgatta a

két egyesületet az állami támogatás elszámolására vonatkozó határidő túllépésének okairól. Ezek után úgy döntöttek, hogy egyik egyesületet sem zárják ki az állami támogatásból a következő feltételekkel:

A Vakok és Gyengénlátók Tolna Megyei Egyesülete részére az MVGYOSZ átutalja az első félévi állami támogatást azzal a feltétellel, hogy számukra kötelező számviteli konzultációs napokat ír elő, az elszámolások időben történő és korrekt teljesítése érdekében. A konzultációs napok időpontjait Kutor Sándorné, az MVGYOSZ gazdasági vezetője határozza meg és ezekről az egyesületet előzetesen, hivatalosan tájékoztatja.

A második féléves támogatást csak akkor kapja meg a Tolna Megyei Egyesület, ha az első félévről határidőre, hibátlanul és teljesen elszámol. Abban az esetben, ha ez nem történik meg, úgy a második féléves támogatásból kizárásra kerül.

Amennyiben az országos elnökség

63/2012-es határozata alapján megállapított kötbért, valamint a felhalmozott számlatartozást 8 napon belül nem egyenlíti ki az egyesület, úgy az első féléves támogatásból ez az összeg levonásra kerül. A tagegyesületnek a támogatási szerződésben megállapított első féléves támogatással kell elszámolnia, annak ellenére, hogy a támogatás a kötbérrel és a hátralékos számlák összegével csökkentve kerül kiutalásra.

A LÁRKE esetében az elnökség úgy határozott, hogy a féléves támogatási összeg kiutalásra kerül számukra, azonban meg kell fizetnie a kötbért az MVGYOSZ-nek addig az időpontig, amíg a 2013. évi elszámolás az MVGYOSZ részére feladásra került. Amennyiben az első féléves elszámolás határidőre, hiánytalanul, hibátlanul nem történik meg, úgy a második féléves összeget az MVGYOSZ nem utalja ki számukra, és az egyesület a támogatásból kizárásra kerül.

Nem szavazták meg Kutor Sándorné határozati javaslatát, miszerint ez évben a tagegyesületek idén a 2012. évben felajánlott 1 %-ból 20-80 % arányban részesüljenek. A gazdasági vezető azzal indokolta felvetését, hogy az épületben állagmegóvó intézkedésekre van szükség, mivel a jelenlegi állapotok gyakor-

latilag a házban tartózkodók testi épségét veszélyeztethetik. Többek között szükséges a tavalyi évben levert homlokzat bevakolása, az aulában a mennyezet helyreállítása, valamint a csillár textilszigetelésének kicserélése, illetve a padlás lomtalanítása, kitakarítása az elhullott galamboktól, valamint ürülékük eltávolítása. A felújításokat mindenképpen el kell kezdeni az épületben. Ettől függetlenül az elnökség úgy döntött, hogy a tagegyesületek és az MVGYOSZ között a támogatási arány az eddigi 30-70 % marad. A leosztásnál a 2012. évi tagdíjat befizetők létszámát veszik figyelembe. Az előzőekhez képest nem változott a SZJA felhasználási módja sem, így az egyesületek felhasználhatják az összeget az alábbi támogatásokra:

- segédeszköz-vásárlás támogatása tagok részére: fehérbotok, nagyítók, beszélő eszközök, tapintható eszközök (pl. Braille-karóra, Braille-tábla, Braille-térkép), játékok, szemüveglenyce, Braille-írógép, számítógépek és hardverek, szkanner, diktafon, CD lejátszó, MP3 lejátszó, telefonhoz és számítógéphez képernyő felolvasó szoftver, iPhone és más, beszéd program futtatására alkalmas mobiltelefonok, mobil segítőtárs program által támoga-

tott készülékek vásárlásához történő hozzájárulás,

- segédeszköz vásárlás az egyesület saját részére (kölcsonzés, bemutató),

- vakvezetőkutya örökös használatbavételi díjának támogatása,

- tanulmányi támogatás tagoknak (tanulói jogviszony igazolása mellett nyújtott pénzbeli hozzájárulás),

valamint a törvény által meghatározott mértékig (maximum 50 %) működésre.

Megszűnt a Braille-kotta ingyenes nyomtatása, mivel jelenleg Németh Tamásné Berta Edina nem munkaviszonyban, hanem megbízási szerződéses jogviszonyban foglalkozik a Braille-kottakészítéssel. A tanácskozáson azt a döntést hozták, hogy a kottákat 15 Ft + Áfa/oldal (tagi áron) térítési díjért nyomtatják ki a megrendelőknek. Dr. Nagy Sándor hangsúlyozta, hogy ez a szolgáltatás is a Braille-kultúra megőrzését hivatott szolgálni. Szakály Melinda véleménye szerint a közel 20 Ft-os oldalankénti ár is rendkívül olcsó, az MGVYOSZ-nek az előállítás még így is ráfizetéses. A kalkulációnál figyelembe vették azt is, hogy a látássérültek számára a Braille-anyagok otthoni előállításánál az MGVYOSZ ár legyen lényegesen olcsóbb.

2009 óta a megyei tagegyesületek az MGVYOSZ részére a taglétszámok után 30 Ft/fő tagdíjat fizettek be. Kutor Sándorné javasolta, hogy a 2014. évtől a tagdíj összegét 50 Ft/főre emeljék. Az elnökség elfogadta a javaslatot, amelyben a küldöttgyűlés is jóváhagyja ezt. Mivel az MGVYOSZ-nek megközelítőleg mintegy 12.000 tagja van, a központnak ez hozzávetőleg 240.000 forint plusz bevételt jelent.

Szakály Melinda arról tájékoztatta az elnökséget, hogy az MGVYOSZ elküldte szándéknyilatkozatát és az együttműködéshez szükséges információkat az MGVYOSZ Vakvezetőkutya-kiképző Iskolája (VKI) és a Szerbiai Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége között létrejövő megállapodáshoz. A Szerb Szövetségtől eddig még nem érkezett válasz.

A nyelvoktatásról a közeljövőben tanácskoznak a meghívott szakemberek az MGVYOSZ-ben, így folytatódik az oktatási kerekasztal beszélgetés. A témáról bővebb beszámolót a Vakok Világában olvashat majd.

A következő elnökségi ülés terv szerint április 29-én lesz.

Kovács Judit

Helyesbítés

A következő helyesbítést levélben kérte a szerkesztőségtől a Vakok és Gyengénlátók Tolna Megyei Egyesülete.

Pontosítás a 2013. évi Költségvetési elszámolással kapcsolatban - VGYTME

Vakok és Gyengénlátók Tolna Megyei Egyesülete a 2013. évi Állami Költségvetési elszámolást határidőre 2014. február 7-én személyesen, hiánytalanul átadta az MVGYOSZ részére. Elszámolással kapcsolatban semmilyen írásbeli tájékoztatást nem kaptunk. Sem arról, hogy rendben sem arról, hogy hibás. Elszámolási anyagunk egy részét képező 8db számla nem megfelelően lett záradékolva, a számlára nem lett rávezetve a könyvelés dátuma, könyvelő aláírása és kontárszám. A számla kifizetését igazoló Kiadási pénztárbizonylatokon bár szerepeltek a kért adatok.

A Pénzügyi Vezető szóbeli kérésére a számlákat a Könyvelőnkkel javítottuk. A fentiek miatt 50.000,-Ft Kötbért fizettünk az MVGYOSZ felé.

Megyei Elnökségünk az Egyesülettel szemben folytatott eljárással nem ért egyet.

Bízunk abban, hogy a jövőben a vakügyet szolgáló együttműködés zavartalan lesz az MVGYOSZ és a Tolna Megyei Egyesület között.

Sorstársi üdvözlettel:

VGYTME Elnöksége

*

Jónás Beáta, az MVGYOSZ munkatársa azt a tájékoztatást adta kérdésemre, hogy az egyesülettel négy alkalommal levélben, ezen kívül pedig telefonon és személyes találkozásokon nyújtott segítséget az egyesületnek. Véleménye szerint közük működött a kommunikáció.

*

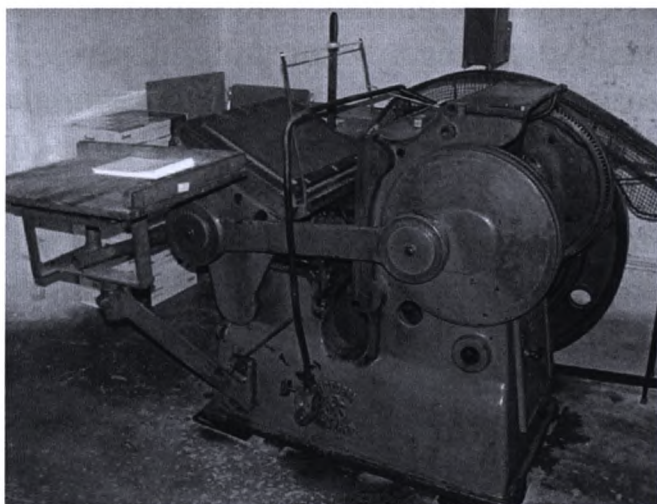
Kutor Sándorné, az MVGYOSZ gazdasági vezetője szintén ismertette álláspontját az alábbiak szerint:

A 2013. évi állami támogatás elszámolásának határideje az egyesületeknek 2014. február 7.-e péntek volt. Erre a határidőre az elszámolást az Egyesület behozta. Való igaz, hogy szombat és vasárnap semmiféle írásbeli tájékoztatást nem kaptak az elszámolással kapcsolatban. 2014. február 10.-én hétfőn az Egyesület elnöke és irodavezetője Budapestre jött az elmaradt monitoring látogatás miatt. Akkor közöltem Velük, hogy a számlákat nem záradékolták, annak ellenére, hogy

2013.10.30.-án Jónás Beáta erre a tényre külön felhívta figyelmüket. A záradékolt számlákat 2014. február 26.-án felhozták. Tehát a hiba nélküli elszámolás nem érkezett meg határidőre. Az Országos Elnökség 63/2012. (VII.10.) határozata alapján, ha a hibátlan elszámolás nem érkezik be határidőre, akkor kötbért kell fizetni. Amennyiben a határidő előtt 5 nappal beérkezik az elszámolás, akkor szankció nélküli javításra van lehetőség. Ezzel az Egyesület nem élt.

*Kutor Sándorné
gazdasági vezető*

A Braille-nyomtatás múltja és jelene

Tégelysajtó

Mi, a pontírás szerelmesei nap mint nap kezünkbe veszünk egy-egy újságot vagy könyvet, feljegyzünk egy-egy számkra fontos adatot a Braille segítségével. Írunk, olvasunk, őrizzük a Braille-kultúrát, ki-ki a maga módján. A jelenben legszívesebben Braille-kijelzővel használnánk számítógépünket és olvasnánk az interneten rendelkezésünkre álló információhalmazt, vagy a könyveket, kiadványokat és folyóiratokat. Az eszközök adóttak, de megfizet-

ni ezeket sajnos csak nagyon kevesen tudjuk. Így marad a jól bevált módszer: a papírra nyomtatott Braille.

Drippey Bélával, az MGYOSZ Braille-nyomdájának vezetőjével beszélgettem a pontírású anyagok előállításáról, a kezdeti nehézségekről, arról, hogy miként zajlott ez abban az időben, amikor még kizárólag kézzel dolgoztak emberek azért, hogy a Braille-könyvtárat könyvekkel, a vak embereket pedig újsággal lássák el, ami akkoriban, a rádió mellett talán az egyetlen tájékoztató formát jelentette. Tulajdonképpen azt segítette elő, hogy a látássérültek ne analfabétaként éljenek, hiszen a művelődéshez való jog mindenkié.

Magyarországon Braille-nyomtatással először a VGYOE foglalkozott, amiről az 1939-ben megjelent Vakok Világa című folyóirat pontírású példányai tanúskodnak. A Szövetséggel 1940 óta álltak kapcsolatban.

A nyomtatási folyamat rendkívül

időigényes, fizikailag megterhelő folyamat volt, ami a munkavégzés során valóban teljes embert kívánt, mivel mindent kézi erővel végeztek; a lemezírásnál keresztül a késztermék összetűzéséig. Drippy Béla beavatott a részletekbe, akiről elmondható, hogy él-hal a Braille-nyomtatásért, amire írásom végén biztosan fény derült. Ő 2005 óta az MVGYOSZ nyomdájában, Galambos Józseffel együtt végzi a nyomtatási feladatokat. Szívesen mesélt nekem munkájáról, sok érdekességet tudtam meg tőle.

Elmondta, hogy a nyomda 8-10 ember részére, közöttük két korrektor, négy lemezíró, két nyomdász részére biztosított összehangolt munkát. A viszonylag nagy létszámot a munka jellege, a tevékenységek folyamata indokolta, eleinte ugyanis mindent fizikai erővel, emberi kézzel végeztek el.

Az úgynevezett tégelysajtós nyomtatással lehetővé vált a kézzel másolt, Braille-táblával vagy írógéppel, diktálás után átírt könyvek helyett a kétoldalas, sűrűsoros anyagok elkészítése, ami korszerű megoldást jelentett.

A leszállított lemezcsíkokat méretre vágva szállították a nyomdába, amit félbehajtottak és a két réteg közé a nyomtatás folyamán az üres papír került. A lemezíróval a szöveget diktálás során eleinte vas, majd később alumíniumlemezekre írták. A lemezíró pedálokkal működött, leginkább egy pontírógéphez volt hasonlítható. A lemezekre kétoldalasan került föl a tartalom. Rendkívüli megterhelést jelentett a pontok lemezre történő vitele. Az eset-

leges hibák javítása (kikalapálása) kéziszerszámmal történt, egyenként. Emellett figyelni kellett a szövegek formai megszerkesztésére is, például a bekezdések, a sorközök megtartására, az oldalszámok elhelyezésére. Tulajdonképpen a diktálással párhuzamosan történt a szerkesztési feladatok elvégzése. A lemezeket mindig korrektorok ellenőrizték. Ezt követte a nyomtatás folyamata, amely az úgynevezett tégelysajtóval történt. Balesetveszélyes művelet volt dolgozni huzamosan, órákon át a gép mellett, mégis ezt a tevékenységet általában vak emberek végezték. A tégelysajtó működésére, a nyomtatási művelet követésére annak hangjából lehetett következtetni. Az emberek - mai szóhasználattal - szalagmunkát végeztek, felvéve egy ritmust. A gép lengő pofái megnyitották a félbehajtott Braille-lemezeket, ahová beejtették az üres papírt. Egy kar meghúzásával a tégelysajtó pofája összezapott, majd a megfelelő pillanatban a kinyomtatott lapot ki kellett emelni onnan, és újat tenni a helyébe. Minden egyes oldalt annyiszor nyomtattak, ahány példány készült adott anyagból. A Szövetség rendszeres folyóirata, a Vakok Világa 1960-ban 800 példányban került nyomtatásra. A kész papír-íveket külön rakták. A könyv vagy újság összeállítása a nyomtatás után zajlott.

A lemezeket a munka végeztével nem semmisítették meg azonnal, hiszen ezek segítségével további példányokat készíthettek. Egy-egy lemezzel körülbelül 200-300 ív kinyomtatása zajlott. Figyel-

met kellett szentelni azok karbantartására is, főként a vaslemezek esetében. Mivel azok könnyen rozsdásodtak, csak úgy tudták megmenteni őket, ha erős drótkéfével lesikálták róla az úgynevezett rozsdakezdeményeket, ellenkező esetben ki kellett dobni azokat, mert a pontok leperegtek. A későbbi alumíniumlemezek kezelhetőbbek voltak. Jobban ellenálltak az időnek, de - beszélgetőtársam véleménye szerint - a pontjai azonban nagyobb tétel nyomtatására ugyancsak nem feleltek meg, nyomtatni azokkal sem lehetett sokkal többet.

A technika természetesen a Braille-nyomtatásra is hatott. A tégelysajtós nyomtatást a számítógépes vezérlés váltotta fel. Ennek következtében a munkaállomány lecsökkent, már nem volt szükség a szorgos kezekre. A fájlokat számítógépen szerkesztették, majd egy parancs kiadásával azokat kisteljesítményű, asztali gépeken nyomtatták. Ezzel párhuzamosan a tégelysajtós nyomtatást szintén használták a zökkenőmentes és folyamatos munka érdekében.

A kezdetben nehézkesnek bizonyuló, azonban korszerű technika sok gondot okozott. A legnagyobb problémát az asztali gépek rövid élettartama jelentette, amelyek nem bírták az állandó terhelést, a nagyüzemi nyomtatást. Erre megoldást a minisztériumtól 2005-ben használatba kapott nagy teljesítményű nyomtató kínált. A szükséges változtatásokat követően még ma is ez a gép nyomtatja a folyóiratokat, újságokat, könyveket, egyéni megrendeléseket stb.

A változtatásokat, szükséges műszaki fejlesztéseket Drippy Béla eszközölte rajta, aki kihívásnak tekinti a feladatot a mai napig. Elmondta, hogy fontosnak tartja a folyamatos fejlesztéseket, és azokon állandóan dolgozik. Első lépésként azért, hogy a gépet biztonsággal lehessen használni, olyan megoldásokkal kellett ellátni, hogy azal egy vak ember is balesetmentesen, egyszerűen boldogulni tudjon. 2005 óta a nyomtatóval évente körülbelül 600.000 oldalt készítenek el. A nyomtatás kizárólag tekercselt papírra lehetséges.

A nyomtatásban Galambos József feladata többek között, hogy a rendezett és nyomtatandó fájlt a nyomtatóra küldi, a dokumentumokat leszedi, közben folyamatosan ellenőrzi azokat, összeállítja a folyóiratokat: hajtogat, tűzi a kész füzeteket és ragasztja őket, egy szóval előkészíti a küldeményeket a postai feladáshoz. Könyvnyomtatásnál folyamatosan ellenőrzi a köteteket, az oldalszámokat, hogy a szerkesztés, az egységesség és a minőség megmaradjon. Így azonnal kiküszöbölhetőek a váratlan hibák.

A nyomtatást előkészítő csoport a Braille-nyomdával együtt, 2014-től egyetlen irányítás alatt, Drippy Béla vezetésével működik, egy szervezett átalakítással. Drippy Béla szakmai múltja a korábbi időkét idézi, amikor a Medicor Művek fejlesztési osztályán dolgozott hosszú éveken keresztül, ahol a formatervezés is hangsúlyt kapott. A nyomdavezető szervezésével egységes munka jellemzi az előkészítés és a

nyomtatás mechanizmusát. Mindenki előtt átláthatóvá váltak az egymásba fonódó, egymást követendő feladatok a jelölt határidők teljesítésével. Ez minden munkatárs felé hasznos és nélkülözhetetlen lépés volt. A nyomdavezető fontosnak tartotta ezt az áttekinthetőséget ebben az összetett munkában, melyben a dolgozók a felelősség helyett szokatlan módon nagyobb bizalmat kaptak saját feladatuk végzésében, önállóságuk biztosításában. Ezzel a szervezéssel, egymásra hangoltsággal egymás tájékoztatása nélkülözhetetlen, és szükségszerű lépés volt.

Az előkészítő csoport tagjai - Geigerné Sinkó Zsuzsanna és Kercza Tamás - az úgynevezett síkírású, elektronikusan szövegszerkesztővel megszerkesztett szöveget alkalmassá teszik arra, hogy abból szép kivitelű, az eredeti szöveggel megfelelő és megegyező formátumú, egységes Braille-anyag kerüljön le a nyomtatóról. Ehhez a megfelelő kódokkal, karakterekkel kell ellátni a szöveget annak érdekében, hogy azt egy program segítségével átkonvertálják, azaz nyomdakésszé alakítsák.

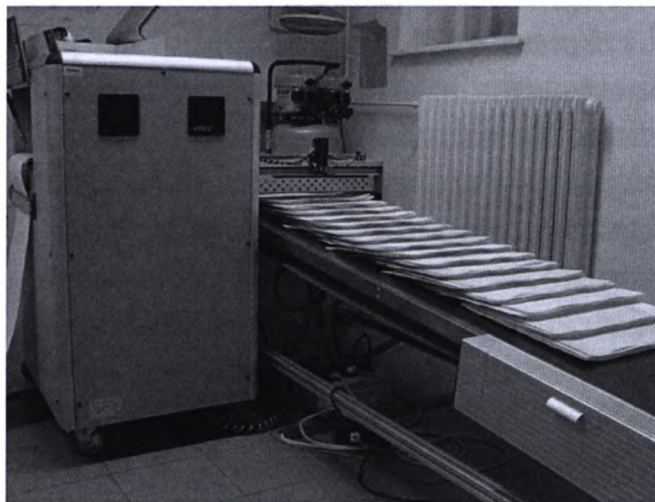
A Braille-ben kinyomtatott szövegeket minden esetben korrektorok ellenőrzik, akik a próbanyomatban lévő hibákról listát készítenek. Ha megtörténtek a szükséges javítások, csak azt követően kezdődik a nyomtatás. Jelenleg Árvay Mária és Menyhárt Andrea töltik be a munkakört.

Az előkészítő csoport korábbi vezetője, Péter Zsigmond, külsős munkatársa a Braille-nyomdának.

Az új vezetés irányításával hét em-

ber dolgozik a Braille-nyomdában.

A jövő tervei a Braille-nyomdában

Ipari Braille-nyomtató

Megoldást keresnek arra, hogy a Braille-kijelzőt zökkenőmentesen lehessen használni a korrektúrázás során, amivel csökkenthető az elhasznált papír mennyisége.

Fejlesztés alatt van a Duxbury cég Braille-fordító programja annak érdekében, hogy a már Windows alapú konvertáló programmal magyar szövegeket készíthessenek, felhasználva a magyar ABC ékezetes betűit.

A folyamatos technikai és műszaki fejlesztés során a nyomtatás megbízhatósága és a kapacitás biztosítása továbbra is alapvető szempont.

Az olvasó láthatja, hogy egy-egy könyv, folyóirat stb. elkészítése hosszú, összetett folyamat eredménye, mely összehangoltságot kíván.

Kovács Judit

Sajtó szemle

A sötétség széle

Együtt gyorsabb - látó és látássérült párosa

Meglátjátok, izgalmas lesz, mondja valaki a Hold utcai Hotel President Budapest előterében, de persze mi pontosan tudjuk, hogy nem látjuk meg, hiszen láthatatlan vacsorára gyülekezünk. Arra teszünk kísérletet, hogy vak, illetve látássérült emberek segítségével elfogyasszunk egy menüsört a szálloda egyik teljesen elsötétített termében.

A láthatatlan vacsorát a Mozdulj! Közhasznú Egyesület a LÁSS - Látássérültek Szabadidős Egyesülete - határozott segítségével szervezte. Egyfelől azért, hogy a látók legalább néhány órára átéljék a vak emberek életének egy szeletét, másfelől meg azért, hogy az est végén rendezett tombola bevételével némi anyagi segítséget is nyújtsa-

nak nekik. A vacsorán negyven vendég vesz részt, valamint R. Kárpáti Péter színész, aki afféle házigazda és moderátor is egyben.

Várakozunk tehát arra, hogy a vak emberek segítségével bejussunk végre a sötét tereembe, de mivel ez csak kettesével-hármasával lehetséges, van időnk szót váltani az egyesület vezetőjével, az est főszervezőjével, dr. Tólos Mariannával, aki mindenekelőtt felteszi a legegyszerűbb, de egyben

legfontosabb kérdést, ami hiába tűnik közhelyesnek, egy ilyen esemény kapcsán alighanem tényleg fel kell tenni.

Azt kérdezi Tólos Marianna: amikor sérült embereket vagy fogyatékoságot emlegetünk, akkor arról a kerekéről vagy látássérültről kell-e beszélnünk, aki határozott célkitűzésekkel, önmagával és a világgal békességben éli az életét, vagy arról a testi nyavalyával nem rendelkező emberről, aki állandóan arra vágyik, hogy túlnyújtzkodjon a lehetőségein, nem leli a helyét a világban, ezért hát folyamatosan retteg, rosszkedvű, és kizárólag anyagi javaktól reméli a boldogságot?

Persze tudjuk a választ, de azt is tudjuk, hogy hiába egészséges egy amúgy fogyatékosággal élő ember lelke, a

mindennapokban azért nincs könnyű helyzetben. Részint mostanában bizonyos kormányzati ellenőrzések/piszkálódások/leckéztetések okán, részint fizikai nehézségei miatt, részint meg azért, mert az egészségesnek mondott emberek kevéssé ismerik az életét, ezért óvatosan, zavartan közelednek hozzá, alig-alig merik keresni vele a kapcsolatot.

A Mozdulj! Közhasznú Egyesületet éppen azért alapította orvos, sportmednyszer, fodrász és még néhány egymástól igencsak különböző foglalkozású ember, hogy közös programokkal hozza közelebb egymáshoz az egészséges és a fogyatékossgal élő embereket, értsük ezt a két kategóriát most már akár így, akár úgy.

Nyaranta például egy-egy látássérültet maguk mögé ültetve tandembiclikre pattannak, és körbekerkeznek a Balatont, egészségeseknek és fogyatékossgal élőknek úszógálát, mozgássérültekkel közös divatbemutatót, valamint jótékonyági esteket szerveznek, kiállítást rendeznek a szájjal-lábbal festő mozgássérült, vak és gyengén látó alkotók festményeiből, olykor pedig, mint ezúttal is: egészséges, látó embereknek vakvacsorát. Amúgy a vakvacSORA ötlete nem új, ajánlanak ilyet a Láthatatlan kiállítás rendezői is, de TálOS Marianna azt mondja, minél többször kell efféle átélhető eseményekkel megmutatni az úgynevezett egészségeseknek, az úgynevezett sérült emberek problémáit.

A bejáratnál műanyag partedit kapunk, amelyet felöltve pillanatokon be-

lül úgy nézünk ki, mint a túlkoros óvodások. Ez az öltözékkiegészítő azért már jelzi, hogy odabent, a szokatlan körülményekkel és az étellel való viaskodásban senki sem lesz biztonságban. Miután magunkra akasztottuk a partedit, hirtelen elképzeljük, amint az est végén, a teremből kifelé tartók mellkasa leginkább egy Jackson Pollock-műalkotásra hajaz majd.

Kettesével-hármasával vezetnek tehát be a résztvevőket az elsötétített terembe. Lassan ránk is sor kerül, vonatozni kezdünk befelé: elöl egy vak hölgy magabiztosan, de érzékenyen ügyelve a szerelvény többi tagjára.

Topogunk, araszolgatunk, keresgéljük a sötétség szélét. Másodpercek alatt veszítjük el tájékozódási képességünket, magabiztosságunkat, időérzékünket. A helyünket csak egymásba kapaszkodva, lassú araszolást követően találjuk meg.

Odabent elsőként az tűnik fel, hogy az áthatolhatatlan feketeségben mindenki nagyon hangosan beszél, R. Kárpáti Péter mindenekelőtt tréfával próbálja oldani a bizonytalanságot. Először mintegy mellékesen megjegyzi, hogy az eszcájg ezüstből van, ha értik a jelen lévők, hogy mire gondol..., valamint általános derültséget okozva felhívja a férfiak figyelmét arra, hogy a vacsorát egy izgalmas vetkőzőszám követi, amire, rém sajnos, szintén teljes sötétségben kerül majd sor. Végül arról tájékoztatja a jelenlévőket, hogy infrakamerás felvételek is készülnek a vacSORA alatt, és a vélhetően szalonképtelen fotókat a világhálón lehet majd

megtekinteni.

A színész viccel, tréfába oltja a zavart, és tulajdonképpen nincs is ezzel baj, hiszen az ember nem nagyon tud mit kezdeni a számára idegen, különös és mindenekelőtt kiszolgáltatott helyzettel. Jelesül, hogy ül egy terített asztalnál a vaksötétben, és azt sem tudja, merre van a jobbra, a balra, ki ül mellette, ki ül vele szemben, pohár, tányér, evőeszköz csak tapogatással lelhető meg, miközben fogalma sincs arról, hogy ki és mit szolgál fel.

Különben a LÁSS - Látássérültek Szabadidős Sportegyesületének - tagjai szolgálnak fel, nem csak láthatatlanul, de szinte észrevétlenül is. Elsőként tárkonyos pulykaragu levest. Hamar kiderül, nem is olyan nehéz sötétben enni és létezni, főként, ha az ember bizalommal lehet a körülötte levők, és a helyzet iránt. A vak emberek esetében ez azért a verőfényes mindennapokban biztosan nincs mindig így.

Mikrofon jár körbe, többen elmesélik azokat az érzéseket, gondolatokat, amelyek vacsora közben tolultak fel bennük. Egy hölgy azt mondja, úgy érzi magát, mintha egy óceán mélyén lenne, fullasztó magányban, más azt az élményét osztja meg a többiekkel, amikor egy alkalommal vak ember segített neki használni a bankautomatát. A vak emberek egyéb kifinomult érzékszerveinek emlegetése kapcsán felmerül aztán az egyik Balaton körüli kerékpártúra, amelynek egy napsütéses délutánján valamelyik vak résztvevő váratlanul így szólt: Érzem az eső szagát. És bár senki sem hitte volna, negyedóra

múlva levegőszagató vihar kerekedett, majd valóban ömleni kezdett a zápor.

Miközben kiderül, mi a második fogás (aszalt paradicsommal megbolondított krumplipüré sült hússal), egy vendég arról emlékezik meg, hogy édesapja minden évben ingyen festette le a vakok intézetét, és ő akkoriban gondolkodott el először azon, mit is jelenthet látás nélkül élni.

R. Kárpáti pedig azt említi, hogy vak emberektől hallotta: ők is "nézik" a Barátok közt című sorozatot (amelyben ő is szerepelt), persze nyilván nem úgy, mint a látók, de elmondásuk szerint a történet mégiscsak valamiféle képeket idéz fel bennük. S ha már itt tartunk, valaki megkérdezi, hogyan álmodnak a vakok. Megtudjuk: amolyan érzéseket álmodnak, nem konkrét képeket.

Valahonnan az asztal túlsó végéről egy hang arról érdeklődik, mennyire segítőkészek az emberek. Megtudjuk: a világ sohasem lehet olyan zaklatott és züllött, hogy ne akadna mindig valaki, aki segít, ha kell. És amikor Gombás Judit, a LÁSS egyesület leköszönő elnöke kap szót, nem győzünk csodálkozni. Arra biztat mindenkit, hogy kérdezen bátran, ők ugyanis kimondottan örülnek annak, ha az egészséges emberek megismerik az életük legapróbb részleteit is, mert a sors által közjük emelt falak csak így bonthatók le.

Mindeközben Gombás Judit mosolyog. Nem látjuk, de biztosak vagyunk benne, hogy mosolyog. S miközben a mind felszabadultabb vendégsereg a

desszertet fogyasztja (somlói galuska), hozzáteszi még: nincs bántó és kényelmetlen kérdés, senkinek sem kell zavarban lennie.

Mesél arról, milyen egy vak embernek gyermeket nevelni, ruhát vásárolni, beleszeretni valakibe. Elmondja még, hogy közel egy évtizede vakokból, látássérültekből és látó önkéntesekből álló baráti társaságuk tandembiclikkel akart elindulni a Bécs-Budapest szupermaratonon, de támogatójuk csak akkor akadt volna, ha hivatalos egyesületként jelentkeznek. Nosza, legyen, gondolták, és 2006-ban megalakult a LÁSS - Látássérültek Szabadidős Sportegyesülete.

Azóta az egészségesekkel kiegészült,

de főleg vak és látássérült emberekből álló társaság tagjai igencsak aktív életet élnek: jógáznak, falat másznak, vakfociznak, futóedzéseket tartanak, elutaznak külföldre szörfözni, sítábort szerveznek! Szűknek érezték a vakok számára kínált sportolási és szabadidős lehetőségeket, kitérítettek hát. Szeretik a határokat feszegetni. Lényegében egy ilyen láthatatlan vacsorával is azt teszik.

Hamar elröppen a sötétben töltött két óra. Dr. Tálos Marianna a közös visszaszámlálás után felkapcsolja a vilányt. Fény csak most lett ugyan, de ez nagyjából mindegy is. Ahogy telt-múlt az idő, a sötétben is világos lett minden.

forrás: nol.hu

Hírek a látássérültek életéből

Vakok és Gyengénlátók KEM Egyesülete
Tatabánya, 2014.04.09.

Vak vezet...

"Szem-lélek formálás, empátia"

A Vakok és Gyengénlátók KEM Egyesülete által szervezett társadalmi szemléletformáló projekt befejező szakaszához érkezett.

E programsorozat 2013-ban indult, melynek sikerei és a felmerült igények is alapot adtak a 2014. évi folytatáshoz, amely témája a látássérültek megismerése.

Velük kapcsolatban - információ hi-

ányból eredően - téves vélekedések, előítéletes viselkedések és a tolerancia hiánya alakult ki. Tapasztaljuk, hogy sok esetben az elfordulás háttérében is az áll, hogy sokan nem tudják, hogyan is segítsenek, viselkedjenek, ha vak személlyel kerülnek kapcsolatba.

Ezért szerveztünk és szervezünk olyan programokat, ahol személyes találkozások révén ismertetjük meg a lá-

Férbotos közlekedés letakart szemmel

tásfogyatékoság állapotát, az érintettek életkörülményeit, kommunikációjuk speciális módjait és eszközeit. Megmutatjuk tudásukat, elért eredményeiket, önálló életviteli lehetőségeiket. Ugyanakkor felhívjuk a figyelmet a szükséges és elvárható segítségnyújtási formákra, viselkedési módokra is.

Programjainkkal elsősorban a diákokhoz szeretnénk szólni, hisz ők a jövő nemzedéke, akik több ismerettel könnyebben válnak elfogadóbbá a rászorulóknak felé.

E projekt résztvevői az egyesület látássérült, érzékenyítő csoportja, a megye 4 általános iskolájának vezetői, pedagógusai, és a fő célcsoport, a 6.-7.-8. osztályos tanulók.

Az eseményen a diákok átélhették a látássérült állapotot. Megtanulták, hogyan ismerjék fel a látásfogyatékkal élő embereket, mi a vakvezetés helyes formája, és a segítségnyújtás alapjait a gyakorlatban is elsajátíthatták.

Érzékenyítő csoportunk interaktív formában mutatta be az érdeklődőknek a vakírás és olvasás alapjait, az informatikai és a mindennapos életvitelt

megkönnyítő eszközöket, valamint a közlekedés technikáit.

A gyerekek döbbenet tapasztalták, hogy az általuk nap mint nap elvégzett rutin feladatok (pl. egy cipő megkötése, internetezés, egyenes irányban haladás stb.) a látás hiányában mennyire bonyolult és olykor csak segítséggel megoldható problémákká nőnek.

Az érzékenyítő napon résztvevők ezen új információk birtokában már más szemmel tekintenek nemcsak a látássérültekre, hanem minden fogyatékkal élő embertársunkra, a diszkrimináció és elutasítás helyett az elfogadás és empátia útjára léptek.

Ebben a projektben 2014. január és április között az oroszlanói Hunyadi Mátyás, a tatabányai Szent Margit, a Váci Mihály, és a tatabányai Kőkúti (Fazekas úti tagintézmény) általános iskola vett részt 8 alkalommal, 240 tanuló bevonásával.

Köszönjük az érintett iskolák vezetőinek együttműködését, a tanulók érdeklődését és az aktív részvételt az érzékenyítő csoport minden tagjának.

A program az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatásából, a Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. közreműködésével valósult meg a 41321 számú pályázat keretében. Támogatási összeg: 1.999.280 Ft.

Támogatásukat ezúton is köszönjük.

Mindent a kéznek, semmit a szemnek

A Kézzelfogható Alapítvány 2013 tavaszán a Szépművészeti Múzeumban állította ki első alkalommal tapintható tárlatát, amely fogyatékossgal élő és egészséges művészek alkotásait mutatta be az érdeklődőknek. Címe: Kézzel fogható művészet, amelyet a tárlat jellege valóban jól sugall. A tapintható tárlaton a bátor és kíváncsi kezek a vizuális ingerek kizárásával, látássérültek vezetésével mehetnek végig a kiállításon. A kéz mindenféle anyagot, formát tapint. Nagy szerep hárul tehát az ember képzelőerejére, arra, hogy ki-ki merje kimondani a tárgyakról azt, amit valójában gondol róluk. Az alkotások nagy sikerrel debütáltak Budapesten.

2014. március 27.-én Szegeden a Szentgyörgyi Agóra Művelődési Ház adott otthont a kiállításnak, ahol a látogatók egy hétig ismerkedhettek a különleges tárlattal.

Az esemény egy nagyon színvonalas megnyitóval vette kezdetét. A szervezők által fogyatékossgal élő előadóművészek voltak a műsorszámok főszereplői. Színpadra lépett a Gördülő Táncsoport Parazumba produkciójával, majd Steffek Adél kápráztatta el a közönséget egy gyönyörű tavaszváró népdalcsokorral. Ezt követően a rendezvény fővédnöke, Soltész Miklós szociális és családügyért felelős államtitkár köszöntötte a rendezőket és a kö-

zönséget. Az államtitkár úr felidézte azokat az emlékeit, amikor tavaly végigment a Szépművészeti Múzeum kiállításán. Levonta a következtetést: ezek az alkalmak megteremtik annak lehetőségét, hogy az egészséges ember életörömöt, kitartást és erőt merítsen. Többek között megtanulta, hogy a látó emberről lekerül a szemtakaró, viszont a látássérültnek így kell leélnie életét.

A Csongrád Megyei Kormányhivatal és annak Rehabilitációs Szakigazgatási Szerve rendkívül szoros kapcsolatokat ápol az érdekvédelmi szervezetekkel. B. Nagy László kormány megbízott, a hivatal vezetője gyümölcsözőnek tartja a kapcsolatot, az együttműködést a csongrád megyei fogyatékosügyi szervezetekkel, amit a kiállítás megvalósulása is mutat.

Móga Erzsébet, a Kézzelfogható Alapítvány elnöke az esélyegyenlőségre hívta fel a figyelmet. Céljuk a látássérültek rehabilitációjának megoldása a művészeteken keresztül, például tapintható kiállítások szervezésével. Véleménye szerint párbeszéd nem jöhet létre (a vak sosem fogja látni a műveket), de a tárlatvezető látássérült formálni tudja annak a befogadónak a szemléletét, aki erre nyitott és hajlandóságot mutat. 2014 őszétől országos vándorkiállításnak lehetnek részesei az érdeklődők - fejezte be beszédét Móga Erzsébet.

Vince Lilla énekesnő és a Klóg Péter Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Diákotthon Gondolatjel csoportja közösen léptek színpadra. Vince Lilla énekelt, a gyerekek pedig jelbeszéddel mutatták a szöveget. A Fogd a kezem!, Szállj velem!, Legyetek jók, ha tudtok! című dalok mindegyike arra szólít fel, hogy éljünk együtt, közösen és nagy-

nagy szeretetben!

Az összetartás, a sokféleség színes kavalkádját élhettem át a műsor alatt. Dér Veronika, a kiállítás egyik szervezője is meghatódottan köszöntötte az egybegyűlteket.

Az ünnepélyes pillanatokat követően a kíváncsi kezek a tárlatra fókuszáltak. A látogatókat most is vak tárlatvezetők segítették. Marcsi, Barbi és Adél nyújtottak biztonságot a vendégeknek. Engem Adél kalauzolt végig, miközben figyelmesen hallgattam a mögöttem és előttem haladókat, akik elmélyülten nézegették az alkotásokat; letakart szemmel, nyitott szívvel.

A kiállítás egy hétig volt látható, ahol lelkes önkéntes gimnazisták siettek a kíváncsiskodók segítségére.

A tapintható tárlat megnyitója

Kovács Judit

Jómagam érintettként számoltam be a kiállításról, de most ismerjék meg egy szegedi, már nyugalmazott újságíró cikkét, aki a látó ember szemszögéből meséli el élményeit.

Mintha látnának

Vaknak lenni nem jó. Hogy mennyire nem jó, attól is függ, honnan nézzük. Úgy tűnik, a vakok oldaláról figyelve rövidebb a távolság, mintha a látók kiállításaihoz mérnénk. Áldásnak azonban igen kevesen mondanák két szemük világának elvesztését. Azok se mindig, aki így születtek.

A költő szavait vajon érezve értik? "Hová merült el szép szemed világa?"

Háríthattam volna előrehaladott koromra hivatkozva Szóts Kata többször ismételt hívogató szavait, amikor Szeged legújabb kulturális palotájába, az Agorába csalogatott, de nem vitt rá a lélek. A múzeummal szemben régtől

fogva működik a Hangos-könyvtár, többször voltam vendégük sok-sok vakkal egyetemben, nem lenne illendő most kifarolnom a hámból, amikor még üthetem a billentyűket. Kati ennek a könyvtárnak a munkatársa, ráadásul egykori latintanárunk egyetlen gyermeke. A tanítványi hűség is kötelez.

Kiállítást rendeztek a művelődés új házában, szintúgy a látók szimpátiájára hivatkozva, hogy a betérőknek bemutatassák, oldalukról nézve mekkora az a bizonyos távolság. Mondhatnám a világ legenergiatakarékosabb kiállításának is, hiszen ide még villanyvilágítás se kell. Minden jóindulatú stikli is zárva, fekete kendővel még be is kötik a tapogatni szándékozók szemét - nem írhatom látogatóknak se! - és mindegyikük mellé, ha nem is vakvezetőt, de vendégvezetőt adnak. Aki a legbátrabb lépésekkel járja élete útjait, az is elanyátlanodik a hosszú asztalok mellett, léptei is gyatrulnak, kezei pedig szinte remegnek. A gyér világításban se tekinthették meg előzőleg a kiállított tárgyakat, vigyázniuk illik arra is, nehogy lesodorják őket, meg a földadat se mindennapi: mi is lenne az a valami, amit körbetapogatni lehet, de meglátni nem.

Sikerélmény felső fokon, ha eltalálják.

Magabiztos léptekkel besétál a "pult" másik oldalára egy igazi vak, bizonyos Dér Verona. Szokatlan a neve is, Kati mondja, szerb származású, Sza-

badkáról költözött Szegedre, és ő volt a tárlat kitalálója is. Hosszú vakbotjával kicsit vezetteti magát, és látszik rajta, hangok után tájékozódik. Amikor a hosszú asztalok végéhez ér, megfordult, visszaúton azonban nekiütközik a mögötte meghúzódó fiókoknak. Semmi skandalum, szokva lehet a finom ütközésekhez.

Kik adták a műtárgyakat? Csökkentlátásúak, vakok, siketek, más testi fogyatékosokban szenvedők - mondhatnám, ha csak a magam testi-lelki egészségét nézném. A lecke csupán annyi, föl kell ismerniük, mi van előttük.

Azért telik időbe, hogy Verona mellénk üljön, mert amikor valaki a sor végére ér, és megszabadul fekete kendőjétől, mindegyikük vele is akar szót váltani.

Fél kötet kitelne így is a ránk maradt időből. Nyolc évvel ezelőtt aludt ki két szeme világa, tehát hosszú évekig eleven színeiben látta a világot. Nem tapogatta, mint vak a hajnalt, látta a pirkadatot is, a csillagokat is, és álmaiban minden színes. Szeret is álmodni. Hogy el ne felejtse, ébredés után mindjárt leírja.

- Vakírással?

- Rendes betűkkel, számítógépen. Olyan program fut benne, hallható is, amit leírok.

- Könyvbe szánja?

- Két kötetnyi is összejött már, de még nem tudom, mire lenne jó.

- Említődött a cukorbaja.
  - Azért jöttünk át Szegedre, hátha itt tudnának segíteni. Veseműtéten is átes-tem, hasnyálmirigy-transzplantáción is, a cukorbajom megszűnt.
  - Ha előbb jöhetett volna az orvosi beavatkozás?
  - Úgy lehet, még mindig látnék.
  - Meg szoktam kérdezni, ha begyűjtja a gázt, honnan tudja, hogy ég.
  - A hangjáról. És érzem a melegét. Nagyon szeretek főzni. Látó koromban igen sokszor elvágtam a kezemet, amióta vak vagyok, egyszer se.
  - Sót, cukrot nem keveri össze?
  - Mindegyiket más-más üvegben tartom, és más helyre is teszem.
  - Ha ki akar futni a leves?
  - Ott vagyok mellette, hallom, hogy bugyborékol.
  - Élete párja?
  - Látó, és kapcsolatunk még akkor kezdődött, amikor én is láttam. Átjött velem, kitartunk egymás mellett.
  - Villanyborotva korábban idétlen a kérdés, és nem is lányokat illet: hogyan borotválkozik a vak férfi?
  - Nem villanygéppel, zsilettel. Külön megtanulják, meg se vágják magukat.
- Folytatódott a kérdezz-felelek, kíváncsiságom holtomig kitartana. Azt még megemlítem, Németh László is at-tól félt sokáig, hogy megvakul, ezért Sajkódon, a kertjében bekötötte a szemét, hogy tájékozódni tanuljon. Neki még nem rendeztek ilyen rávezető kiál-lításokat.

Csak fölismerniük kellett a mostani vendégeknél is, ami előttük van. A szü-letett vakok is ezt teszik, ha tapogatha-tó műkincsek közelébe jutnak, meg azok is, akik időközben veszítették el lá-tásukat. Arról azonban, amit a műal-kotás mondani akar, ami a lelke valójá-ban, száz lélekbúvár se tudna valamit is kihámozni belőlük. Igaz, látók eseté-ben se sikerül mindig.

Elmondtam háborgásaim egy részét is. A járda közepére kitett villanyoszlo-pokat, alacsonyra szabott táblákat. Mintha senki nem számolna azzal, hogy vakok is vannak a világon. Büsz-ke látók, gondolkodjatok!

Szóba jött az a házaspár is, akik va-kon ismerkedtek össze éppen a Han-gos-könyvtárban. Három szép gyerme-kük van, mind látó.

Két kis kölkök is van itt, egy fiú, meg egy kislány. Külön-külön, de mindegyi-ket ölébe veszi Verona. Ők látják, hogy őket nem látja. Hosszú a haja a kis-lánynak, a vak ujjak azonnal egybe markolják, szétosztják, és gyönyörűen három ágra fonják. A táskából kis sza-lagocska is előkerül. Szép emlékekkel ille-getheti magát.

Még egy búcsúzó kérdésre kapott fe-lelet. Verona vakon végezte el Budapes-ten a gyógypedagógia szakot, és szent kötelességének tartja a vakokat vissza-vezetni a látók világába.

Jövőbe látó cselekedet.

Tavaszcímő sportnap a Vakok Állami Intézetében

2014. április 4-én látássérültekkel és segítőkkel népesült be a Vakok Kertje, amely a Városliget szélén található. A borús időjárás ellenére idősebbek és fiatalabbak döntöttek úgy, hogy a mozgás jegyében töltik a délelőttöt.

Soltész Miklós, az EMMI szociális és családügyért felelős államtitkára köszöntőjében elmondta, hogy a sportnap lehetőséget ad arra, hogy bárki közelebb kerülhessen a fogyatékosokkal élők küzdelmes, ugyanakkor tartalmas életéhez. Beszédében az államtitkár kiemelte azt az éveken át tartó együttműködést, amely lehetővé teszi a Vakok Állami Intézetének felújítását valamint a Tatán megvalósuló rehabilitációs intézet felépítését.

Nagy József, a MOB fogyatékosok sportjáért felelős koordinátora arra hívta fel a figyelmet, hogy a Magyar Olimpiai Bizottság fogyatékos sporttal foglalkozó testülete 2014-ben is támogatni fogja a paralimpiai felkészülést, lesznek szabadidősportra kiírt pályázatok, valamint a Fogyatékosok Országos Diák- és Sportszövetségén (FODISZ) keresztül biztosítva lesz a diáksport mozgalom is.

Végül Szabóné Berta Irén, a VAI intézmény igazgatója köszöntötte az egybegyűlteket. Elmondta, hogy a sportnap már hagyomány az intézet életében.

Azt hangsúlyozta, hogy fontos mind a sport, mind a kulturális programok megszervezése, hiszen ezek a rendezvények - a szabadidő hasznos eltöltésén túl - egyben a többségi társadalom felé a figyelemfelkeltést is szolgálják, megteremtve ezzel az esélyegyenlőséget és az integrációt a látássérültek vonatkozásában. Véleménye szerint a sikeres integrációhoz a rehabilitáció elengedhetetlen feltétel. Végül megköszönte az államtitkár úrnak azt a példátlan összefogást és együttműködést, amely által a látássérültek rehabilitációja megújult intézményekben és megfelelő munkakörülmények mellett a felújított VAI-ban, majd a felépülő tatabányai központban folytatódhat.

A megnyitót követően közös sétára indult a népes csapat az "Egy cipőben járunk" szlogen jegyében. A Városligetben tett rövid gyaloglással valóban kezdetét vette a program.

Rendkívül népszerűnek bizonyult az ökölvívás bemutatása. Sokan most láttak életükben először bokszesztyűt és fejtámlát. A bátraknak lehetősége nyílt arra, hogy rövid magyarázatot követően kesztyűt húzzanak és sisakot vegyenek fel, majd a bokszszákon vezessék le felesleges feszültségüket, természetesen alkalmazva a frissen megtanult egyenes és felütött ütésekkel. Ha már ott vol-

Benedek Zoltán tanuló ütései

tam, a gyorstalpalás után magam is üt-
legeltem a zsákot, no meg testvéremet,
aki láthatóan nagyon élvezte a helyze-
tet. Az érdekes bemutatót ezúton kö-
szönjük az SZPA Ökölvívó Szakosztá-
lyának.

Ebéd után sem ért véget a program.
Aki nem fáradt el, tandemezhetett,
ütögethetett a ping-pong asztalon, te-
kerhetett a hét személyes partybyke-
on, sőt, a judót is kipróbálhatta Vince
Gábor paralimpikon bronzérmes jó-
voltából. Továbbá a szervezők gondos-
kodtak az agy megtornáztatásáról is a
sport-kvíz vetélkedőn.

Őszintén bízom benne, hogy ősszel
ismét valamennyien részeseülhetünk a
mozgás és a közös együttlét örömeiben.

Kovács Judit

Az elektroszmogról

Március 14.-én, pénteki napon dél-
után 3 óratól a VGYHE Telefonkezelők
Baráti Köre szervezésében látogathat-
ták meg az érdeklődők Gyűrűsi József
természetgyógyász figyelemfelkeltő
előadását az elektroszmogról.

A rendezvényt az MGVYOSZ Szék-
házának Kiselőadó termében tartották
meg. Gyűrűsi József Gyórból érkezett
Pestre, hosszú utat tett meg, hogy meg-
ossza a közönséggel tudását. 1994-ben,
unokája születésekor kezdett komo-

lyabban a természetgyógyászat iránt
érdeklődni, ám műszaki emberként
gyakran úgy érezte, vitába kell szállnia
oktatójával. Ekkortájt találkozott régi
katonatársával, aki egy Bonn környéki
biofizikai intézetre hívta fel figyelmét,
ahol környezetbiológiai méréseket vé-
geznek, ember és környezet kölcsönha-
tását vizsgálják, az ezotéria mellőzésé-
vel. Gyűrűsi József felkereste az intéz-
ményt, majd később be is kapcsolódott
annak munkájába. Az elektromos

áram által okozott szennyezettséget, annak hatását az emberi szervezetre itt konkrét számok alapján mérlegelték, környezetvédelmi szempontból is felhívva a figyelmet a tényre: az 50 hertz rezgés egészségkárosító tényező.

Magyarországon az elektromos berendezéseket csak érintésvédelmi szempontból vizsgálják meg, Gyűrűsi József szerint ez kevés. A vezetékek leárvényekolása lenne az első és legfontosabb teendő, amit jelenleg csak a koaxiális kábeleknél valósítanak meg. Komoly gondot jelent az ELMŰ által nyilvántartott 27600 lakóépület, melyek alatt transzformátorház van. Ez többlet elektroszmog terhelés a lakóknak, nem is beszélve a zajterhelésről. A gyermekek vannak az elektroszmog ártalmainak legjobban kitéve. A mind gyakrabban előforduló viselkedészavarok, a hiperaktivitás, sőt az autizmus is összefüggésbe hozható a mesterséges elektromágneses térrel. Az agyalapi mirigy ugyanis érzékeny az erős elektromos térre, de ugyanígy a többi belső elválasztású mirigy is. Az emberi bőr az elektromágneses hullámokat átalakítja elektromos árammá, az emberi szervezet ingerküszöbe pedig véges. A természetgyógyász a védekezési módokkal kapcsolatban elmondta, hogy kaphatók már olyan talp- és ágyalátétek, melyek a káros hullámokat levezetik testünkől a földbe. Természetgyógyászoknál megszokott eljárás az alvás előtt a matrac alá elhelyezett tü-

kör is, mely visszaveri az elektromágneses hullámokat. Éjszaka, ellazult állapotban vagyunk jobban kitéve ugyanis a terhelésnek. Gyűrűsi József javasolja, hogy ritkábban használjunk mobiltelefont, van a készüléken kikapcsoló gomb is, legalább éjszakára kapcsoljuk ki!

Olaszországból és Svájcban kitiltották a mikrohullámú sütőket, Németországban korlátozták a mobiltelefon használatot.

Az előadó felhívta a figyelmet az Echo TV Elektrosokk című sorozatára, ahonnan sok fontos dolgot tudhatunk meg. Az egyik kérdésre válaszolva azt is elmondta, hogy a kórházakban használatos berendezések közül a CT és MRI radioaktív sugárral működik, melyet az emberi szervezet elnyel. A radioaktivitás egészségkárosító hatása közismert. Sokáig lehetett volna még boncolgatni a témát, a hozzávetőlegesen másfél órás előadás rengeteg kérdést vetett fel mindenkiben.

A szakembereknek kell elsősorban a kiváló műszaki megoldások biológiai hatásait megvizsgálni, a környezettudatos élet része azonban, hogy ne hunyjunk be a szemünket, de ne is ijedjünk meg túlzottan. Mindennapi életünk kényelmesebbé vált, de mérlegelnünk kell, szükségünk van-e minden újdonságra, ami elérhető!

Lantos József

A pillanat varázsa:

Vándorol a fogyatékossgal élők tárlata

"A legnagyobb öröm az alkotásban a felszabadult, vég nélküli játék, új utak nyitása, a harmónia és az örömszerzés a másik számára."

Többségében fogyatékossgal élő alkotók munkáiból nyílt kiállítás a fonyódi Feng Shui Galériában. A megnyitó, melyen fogyatékossgal élő előadóművészek is közreműködtek, egy országos vándorkiállítás első állomása volt.

A VGYHE Horizont Kultúrcsoportját Bereczkné Bihari Erzsébet és Nagy Krisztina képviselték, de Napsugár Anna (jeltánc művész) szintén megmutatta tudását. Fonyódon Fark László vállalta el a védnökséget.

A pillanat varázsa címmel 2013-ban integrált képzőművészeti pályázatot hirdetett korosztályi megkötés nélkül a budapesti Mozdulj! Közhasznú Egyesület.

A beérkező közel száz alkotást a Fark László grafikusművész által vezetett zsűri értékelte, és állította össze a kiállítás anyagát.

Tálos Marianna, az egyesület elnöke megnyitójában kiemelte: az a céljuk, hogy a Budapeستől távolabb élők is megismerhessék ezeket a különleges képeket. A kiállítás-sorozattal szeretnék még tágabbra nyitni a fogyatékos-

sággal élöket a környezetüktől elválasztó kapukat.

A galériában verssel, énekszóval és hangszeres muzsikával köszöntötték egymást a résztvevők.

Márciusban a képek Szegedre vándoroltak, így az alkotásokat a tiszaparti város lakói is megismerhették. A képek a Szentgyörgyi Agórában kaptak helyet. A szervezésben szerepet vállalt a Vakok és Gyengénlátók Csongrád Megyei Egyesülete is, akik közül a megnyitón többen részt vettek a rövid műsorban. Farkas Mátyás zongorajátékával, Ballai Anna pedig énekes produkciójával tette színessé március 21-én a megnyitó perceit. Klimász Sándorné saját versében összegezte az elfogadásról gondolatait. Hiszem és tudom, és egyre erősebb bennem az érzés, hogy a fogyatékossgal élő emberek példák a hétköznapiakban mindenki számára, hiszen minden nap túlélnek, célokat tűznek ki maguk elé, gyönyörű művészi alkotásokat hoznak létre, amiket meg kell mutatni - vallják Tálos Marianna és barátai. Így tesz a Mozdulj! Közhasznú Egyesület csapata is. Az alkotások májusban Egerben lesznek láthatóak.

Kovács Judit

Szekszárdi könyvbemutató

Canberrai kalandok

2014. április 3-a van. Délután bemutató, én mégis teljes nyugalommal tettem a mindennapi dolgaimat. Fél hétkor keltettem Kirát. Míg ő méltóztatott elhagyni pihe-puha meleg ágyikóját, enni adtam Angelnek, a nyugalmazott vakvezető kutyának. Gyors mosakodás és öltözünk. Természetesen a szokásos reggeli alkudozás sem maradt el Kirával, hogy ki kísérje (mármint melyik plüss állatka) el az oviba és utána be a csoportba. Győzött a kiskutya és a szivacs labda. Majd miután a kisasszony "munkába" (három éves lévén) állt az oviban, hazaérve elkölthettem jól megérdemelt reggelimet. Idő hiányában a munkának nem láttam neki, inkább a laptop előtt ültem, de egyszerűen talán csak az egyre erősödő izgalom miatt egy betűt nem tudtam leírni. Így elmentünk egy kicsit csavarogni a városba. Vettünk néhány szerszámot a hétvégi szerelónaphoz. Aztán, amit én ajándéknak fogtam fel, kaptam egy parfümöt és egy szájfényt. Hazaérve puccba vágtam magam. Először kellemesen elnyújtóztam a forró, habbal teli kádban. Magamra öltöttem diplomosztómra vásárolt fekete nadrágos piros felsős nadrágkosztümömet egy fehér ujjatlan pólóval s tegnap vásárolt szürke alkalmi cipőmet. Kissé Isaurásra (mármint így összekontyolva, loknisra szárítva) sikeredett hajamat kiengedtem végre. Előkotortam köves

fülbevalómat s ellenőriztem kissé megpakolt szürke laptop táskámat. Kicsit nehéznek bizonyult, s emiatt a laptopot kivettem belőle. Így készülődve hamar eljött a 11:45, mikor elindultunk a buszhoz. Az esélytelenek teljes nyugalomával szálltam fel a 12:03-kor Szekszárdra induló járatra bátyámmal és sógornőmmel.

Már a buszon ültünk, mikor azon kezdtem el gondolkodni, hogy mit kellene mondanom, ha nekem kell megnyitni a délutánt, vagy ha valami beszédet várnak tőlem.

"Szeretettel köszöntök mindenkit! Köszönöm, hogy megtiszteltek engem és a Klubdélután szervezőit jelenlétükkel. Kérem, nézzék el nekem, hogy talán jobban írok, mint beszélek!" - Kb. eddig jutottam, mikor egy téves telefon kizökkentett a valóságba. Mikor végre a bemutató helyszínére értünk két perces sétával a buszmegállótól, már gyülekeztek a teremben. Köszöntöttem húgomat és rég nem látott kedves évfolyamtársaimat, ismerőseimet s helyet foglaltam egy pink terítővel leterített asztalhoz a könyveimmel. Vártunk még egy kicsit, hogy a munkából érkezők is ideérjenek.

Fél kettő után pár perccel a Tolna Megyei Vakok Egyesületének elnöke asszonya, Kovács Lászlóné Marika megnyitotta a Klubdélutánt. Köszöntötte az egybegyűlteket s bemutatva en-

gem és a bemutatót celebráló Sas Erzsébetet (akit csak Sasinak ismer a szakma), elmondta a "napirendi pontokat". Beavatta a tisztelt közönséget, hogy is jutottunk el idáig. Amit most én megosztok a kedves Olvasókkal. Több évnyi írás, pihentetés, a kiadási lehetőségek kutatása után február 27-én végre kiadásra került az Underground Kiadó jóvoltából első könyvem. Gyorsan elkezdtem a rendelkezésemre álló fórumokon - Facebook, e-mail, SMS és más helyeken - hirdetni. Majd megkerestem Kovácsné Marikát, nincs-e ötlete, hogyan és hol tarthatnék bemutatót? Mire azt a választ kaptam, hogy tartsam a nagyteremben és segítenek megszervezni. Így jutottunk el idáig.

Az elnök asszony után szólt néhány kedves, biztató szót, gondolatot Csillagné Szánthó Polixénia is. Ekkorra már kellőképp nőtt az izgatottságom, s mire megkapta Sasi a szót, az izgatottságot idegesség (némi pánik) és kíváncsiság váltotta fel. Sikerült rendeznem gondolataimat, mire Rákóczi Szilvia (mellesleg sógornőm, szintén sorstárs) gyönyörű hangjával előadta nekünk Halász Judit: "Mit tehetnék érted" és Bródy János: "Jöjj kedvesem" című slágereit. Számos nézőt, hallgatót elérékenyítve ezzel. Bár Sasi is nehezen szólalt meg e két dal után, azért mondott néhány mondatot, s belekezdünk amolyan kérdezz-felelek játékba. Kérdezett a családomról, arról, hogy mikor derült ki a szembetegségem, hogyan kerültünk a pesti iskolába. Kérdezett a pályaválasztásról, az érettségről, a főiskoláról és a szakdolgozatom-

ról. Jelezve, hogy nem fenéig tejfel az eddigi életem. Munkáim és írásaim, a nehézségek is megelevenedtek néhány mondat erejéig. Aztán rátértünk az írásra, hogy rendszeresen írok és megszólalok internetes újságba, s interjúim még a nagyoknak is becsületére válnak. Ez hatalmas dicséret volt számomra egy olyan személytől, aki 30 éve rendszeresen publikál, hetedik könyvét adja ki nemsokára, s nemrég megkapta a "Az Év Tolna Megyei Újságírója - 2014" címet. Aztán jöttek a könyvre vonatkozó kérdések, de ügyelve arra, hogy a tartalmát ne áruljuk el. Megelőzte-e kutatás, hol játszódik, van-e mondanivalója. S mivel az első kérdésre azt mertem válaszolni, hogy ennél az elsónél semmi kutatás, utánajárás, információ-gyűjtés nem volt, nem úgy, mint a többinél, így szóba kerültek a további terveim és munkáim. Ezek után interaktívvá vált a kérdezz-felelek, és érkeztek a kérdések a közönségtől is. Megnyugtattam minden kedves látássérült érdeklődőt, hogy elektronikus és hangos formában is elérhetővé teszem könyvem a sorstársak részére. Szóba került az is, hogy gondolkodom azon a lehetőségen, hogy sorozatot szerkesztek a Canberrai kalandokból. A közönség kérdéseit a Tolnai Népújság riporterének Kyra Angie álneve-re vonatkozó kérdése zárta. Még egy gondolat erejéig átvette Sasi a szót, hogy meglepjen egy fehér, kitárt szárnyú angyal szobrocskával, hogy még emlékezetesebbé tegye számomra ezt a bemutatót. Ezek után szintén Rákóczi Szilvia előadásában meghallgathattuk

a Neoton Familyától az "Egy kis nyugalmat kívánok én" című nagyszerű dalt.

Végezetül érkezett az idő, és dedikáltam néhány könyvet a kedves érdeklődőknek, akiknek egy-egy könyvjelzőt is ajándékoztam. Aztán szabadkozva elköszöntünk, mert sajnos "váró busz nincs csak váró utas".

Nos, összegezve borzasztóan hálás vagyok Doszpod Juditnak a korrektúráért, az Underground Kiadónak a nyomdai munkáért. A Tolna Megyei Vakok és Gyengénlátók Egyesületének elnök asszonyának, hogy támogatást és helyet biztosított a bemutatónak. Sas Erzsébetnek, akinek nem tudom eléggé kifejezni hálámat a felejthetetlen, biztató, dicsérő szavakért, támogatásért.

Meg kell említenem régi kedves barátomat, N. Janit, aki a bemutató örökkévalóságának biztosítása ügyében rengeteg fényképpel ajándékozott meg mindannyiunkat. El sem tudom mondani, mennyire jól estek a kedves dicsérő szavak mind a megszépült külsőmre, mind pedig arra vonatkozóan, hogy igenis példakép lehetek a mai fiatalok számára. Többen is megerősítették bátyám azon nézetét, hogy igenis büszke lehetek magamra és a környezetem is, mert leérettségiztem, majd szociális munkás diplomát szereztem, háztartást vezetek és egy három éves kislányt nevelek, s önerőből kiadtam egy könyvet vakon.

2014. április 5., szombat

Mesék a sűgolyukból

1957. március 27-én volt a Párizsban működő Nemzetek Színházának évadnyitója. 1961-ben a Nemzetközi Színházi Intézet bécsi közgyűlése által elfogadott határozat alapján e napon van a SZÍNHÁZI VILÁGNAP. A Nemzetközi Színházi Intézet 1975. évi kongresszusa úgy határozott, hogy 1978-tól a világ valamennyi országában üzenettel köszöntse e napot. A Színházi Világnap célja, hogy felhívja a figyelmet a színházművészet - és tágabb értelemben a kultúra - fontosságára, tisztelegjen a színészek, a színházi dolgozók előtt, kérje a közönség szeretetét és támogatását. Ezen a napon köszöntik a színé-

szeket.

A Vakok és Gyengénlátók Hermina Egyesülete (VGYHE) Közművelődési és Kulturális Bizottsága (KKB) március 22-én tartotta meg hagyományörző programját; vidám irodalmi-zenés összejövetelét a Színházi Világnap alkalmából. Idén a Horizont Kultúr csoport mellett a Budapest Show Kórus működött közre, de elfogadta a szervezők meghívását Tar Mari sűgő, aki évtizedeken keresztül segítette a színészeket pályájukon.

A napsütéses délutánon Erdős Imréné köszöntötte az egybegyűlteket, akik az MGYOSZ Hermina termében

gyültek össze. Rövid köszöntőjében néhány szót mondott a Színházi Világnapról, amit minden évben március 27-én tartanak.

Először a Budapest Show Kórus lépett színpadra, akik spirituálékkal és könnyűzenei feldolgozásokkal készültek. Őket a Horizont Kultúrcsoport által előadott kabaréjelenetekből álló műsora követte.

Majd megjelent Tar Mari, akinek természetessége, közvetlensége és humora a közönség minden tagját magával ragadta. Olyan színészekről szóló legendák elevenedtek meg általa, akiket fiatalabbak, idősebbek egyaránt becsülnek, tisztelnek, szeretnek. Az 60 évig hivatásos sűgőként tevékenykedő Tar Mari megmutatta önmagát, hiszen ő sosem a színpadon, hanem a sűgőlyukból segítette a színészeket. A múlt század második felének nagy színészeire emlékeztünk vele. Azzal kezdte előadását, hogy mi készítette arra, hogy sűgőként dolgozzon. A színészek iránti szeretete, a tisztelet és a részvét vonzotta erre a pályára. Mindig a háttérben tevékenykedett, hiszen munkája során színészeket segített abban, hogy közvetíteni tudják mások gondolatait, hiszen véleménye szerint színésznek lenni bizonyos értelemben hálátlan feladat, mert Tar Mari úgy gondolja, hogy a színész művészete csak néhány, egyszeri pillanat: egy este, egy hangulat, esetleg kritika volt egykoron.

A mozgófilm már sok elődöt megöröközött, jó néhány művészi alakítást letöröltek, mert kellett a hely az újabb alkotások rögzítéséhez. Ezt a tény szin-

tén Tar Maritól tudta meg a közönség, első kézből, hiszen a sűgő sűgő számtalan tévéfilm elkészítésében vett részt. A színház mellett 30 évig a televízióban sűgta a szöveget a szereplőknek. Így lehet az, hogy rendkívül otthonosan mozog a film és a színház világában egyaránt. Erről a sűgő humoros történetei, legendái árulkodtak, aki 1957-ben lépte át a Madách Színház küszöbét. Tar Mari mondataival megemlékeztünk például Csontos Gyuláról, a 100 éve született, Kossuth-díjas Tolnay Kláriról, Kiss Manyiról, Márkus Lászlóról, Besenyei Ferencről, Mensáros Lászlóról, Darvas Ivánról és még sokan másokról. A rendezvény résztvevői tulajdonképpen a Mesék a sűgőlyukból című előadás szemelvényeit, részleteit ismerhették meg. A Madách Színház 2011-ben mutatta be a produkciót, ahol Tar Mari Dunai Tamás közreműködésével ült ki közönsége elé, és tette láthatóvá a háttérben dolgozó sűgőt, vagyis önmagát. Szavaival rávilágított munkájának fontosságára. Titkokat mesélt, olyan sztorikat, amelyekkel a művészetet emberként ismerhettük meg. Röviden összefoglalva tehát a jelenlévők bepillantást nyertek abba a világba, ami a néző előtt rejtve van, hiszen a sűgő személye a szemnek láthatatlan, a hangja pedig a fülnek hallhatatlan.

Aki többet szeretne megtudni Tar Mariról, nézze meg a televízióban a Hogy volt című műsort, amelyet 80. születésnapja tiszteletére készítettek róla.

Tükörben a vers, tükörben

Weöres Sándor és Határ Győző

*A szavalóverseny egyik résztvevője
a zsűri előtt*

1997 óta veszek részt a szavalóverseny megszervezésében, mondta el köszöntőjében Bereczkné Bihari Erzsébet. Minden alkalommal "Tükörben a vers tükörben a költő" címmel tartják a rendezvényt, ezért a versenyzőknek a szabadon választott költők versein túl, adott évben mindig mástól kell egy-egy költeményt kiválasztani. Idén Weöres Sándorról és Határ Győzőről emlékezett meg az a 10 lelkes versmondó, aki április 12-én színpadra állt a Nádor teremben. Komoly díjakért zajlott a küzdelem, mivel a versenyt a Nemzeti Kulturális Alap (NKA) támogatásával szervezték meg.

De ne szaladjunk ennyire előre! A hagyományörző programot jelenlétével megtisztelte Borai Botond, a VGYHE elnöke és irodavezetője. Az elnök úr köszöntőjében azt hangsúlyozta, hogy a vers határokon átívelő, ősidőktől ható írott művészet, hiszen a sorokkal szinte

bármilyen időt álló módon kifejezhető. Örömmel töltötte el, hogy a határon túlról - többek között Zentáról - is érkeztek versenyzők.

Az eredmények ismertetése előtt nézzük meg, hogy ki ült a zsűriben.

A szervezőknek sikerült megnyerni Gilicze Mártát, a Vígsház színművészt, Erdős Mártát, a Magyar Vakok és Gyengélátók Országos Szövetsége (MVGYOSZ) Hangos-könyvtárának nyugalmazott vezetőjét, Karácsonyi Zoltán

színművészt és Gaál Áron költőt. Elmondható, hogy valóban patinás és szigorú zsűri előtt mutathatta meg tudását a bátor jelentkező.

Senkinek sem volt könnyű dolga a versenyen, mivel idén három verssel kellett megbirkózni. Az első körben Weöres Sándor, a másodikban Határ Győző verseibe nyertünk bepillantást. Jó páran fellelegeztek, mikor túlestek a kötelezőkön, főleg a kortárs Határ Győző filozofikus, nehezen érthető sorai okoztak problémát, jelentettek drukkot a versenyzőknek, személy szerint nekem is. A szabadon választott költemények szavalásakor már-már mindenki lubickolt, és örömmel nyugtázta, hogy vége a megmérettetésnek.

A szereplőknek a pihenés, a zsűrinek pedig a döntés perci következtek. Írtak, pontoztak, és rövidesen a végeredmény is megszületett. Harmadik helyen Borsodi Zsuzsanna végzett, aki egy

vérnyomásmérővel lett gazdagabb, a második díjat, egy beszélő grammpontos konyhamérleget Tóthné Dr. Lakatos Mária kapta, az első pedig személyem lett, így egy színelismerő boldog tulajdonosa lettem. A közönség Vásár Róbertet jutalmazta, aki a vajdasági Horgosra egy CD-lejátszós magnókészüléket vihetett haza. Gaál Áron költő a Zentai csoportnak ajánlotta fel egyik verseskötetét.

A résztvevők véleménye szerint a

délelőtről a közönség, a versmondók és a zsűri is nyertesén távozott. Egy érzelmi hullámvasúton utazni mindig nagyszerű. Arra buzdítok mindenkit, hogy váltson jegyet a versek hullámvasújtára. A tervek szerint ősszel lehet ismét felszállni rá a VGYHE Herminanapok keretében megrendezendő szavalóversenyen. A felhívásról az újságban értesülhet.

Kovács Judit

Gavrán Róza élete

Intézetünk legrégebbi lakójának életútja szoros összefüggésben intézetünk múltjával.

1928. január 31-én, Tökölön születtem. Vakságom miatt féléves koromban megoperálták a szemem, de azután is csak fényt éreztem egy ideig. 1932 szeptemberében bekerültem a vakok óvodájába az Ajtósi Dürer sor 39-be. Azon a karácsonyon én voltam a Jézuska, ami megjelent a Pesti Hírlapban és a Tolnay Világlapban is. 1936 szeptemberében iskolás lettem. Az V. osztály után egy átmeneti, majd három továbbképző osztályt végeztem. Jártunk a kefekötő műhelybe is, de ez már a háborús időkben volt, és nem mindig volt anyag. A háború miatt a tanévek is hiányosak voltak. 1942-ben a téli szünet után január 6-a helyett 16-án kezdődött a tanítás Ribbentrop és Ciano külügyminiszterek magyarországi látogatása miatt. Az ellátás elég jó volt, ekkor kaptunk először margarinos kenyeret

és hitlerszalonnát.

Mikor bekerültem az iskolába, Heródek Károly volt az igazgató. Utána következett Folmann János, aki később Vetőre magyarosította nevét. Ő nagyon jó ember volt, de korán meghalt. Ezután Schnitzl István vette át a vezetést, aki egyúttal a Vakokat Gyámolító Egyletnek is az igazgatója lett. Az Egylet vezetője előzőleg Tóth Zoltán volt. Schnitzl nagyon szigorú volt, ki is dobta az egyik osztálytársunkat az iskolából, mert a szünetben otthon hallgatta a moszkvai rádiót, és elmesélte nekünk, hogy mit hallott, mi pedig rossz magatartásjegyet kaptunk. Ekkor gondoltam először arra, hogy elveszítjük a háborút, persze kimondani nem mertem.

Az intézetben irgalmas nővérek neveltek bennünket. Renhilda nővér német volt, és mindig csendet kért, amikor a rádióban hallgatta Hitler beszédeit. Engem érdekeltek az események,

otthon volt egy háromlábú, tölcsér alakú detektoros rádiónk. Nagyon megrázott gróf Teleki Pál miniszterelnöknek az öngyilkossága, és Horthy István halálát meg is sirattam. Osztálytársaimmal játékból egy-egy államfőt személyesítettünk meg, én Mussolini voltam, ezért később is rajtam maradt az olasz becenév. Ekkor szerettem meg az olasz nyelvet is, később sok olasz dalt megtanultam.

A '43-as tanév csak november 3-án kezdődött, mert akkor építették az óvóhelyet és a vészkijáratokat. 1944. március 29-én - a 19-i német megszállás után - hazaküldtek bennünket. Ekkor azt hittem, hogy többet nem jövök vissza Pestre. Csoda, hogy később mégis mindenkit viszontláttam. Április 3-án, nagyhétfőn megkezdődött a nagy bombázás. Délelőtt és este fél tízkor is bombáztak az amerikai gépek. Édesapám mondta, hogy ég a Dunai Repülőgépgyár, amit a németek építettek a közeliünkben, Szigethalom-Gyártelepen, az akkori Horthy-ligeten.

November 22-én már az oroszok bejöttek, bekvártélyozták magukat hozzánk. A fronttal érkező katonák nem voltak barátságosak, féltünk tőlük. A lányok el tudtak bújni előlük, de én édesanyámmal sokáig a szomszéd istállóban aludtam. Volt, hogy egy nagygazda pincéjében húztuk meg magunkat. Mikor hazamentünk is nehéz volt a helyzet: nem tudtunk mosakodni, a véccénkre is ráesett egy akna.

Nem tudom, hogy a háború után pontosan mikor indult a tanítás az intézetben, engem 1946. április 1-jére hív-

tak be a továbbképzőbe. Nehéz volt az élelmezés, volt, hogy a deportáltaktól hoztak ebédet, akik az óvoda épületében voltak elhelyezve. Közülük én is dajkáltam egy lengyel kislányt. Kapunk úgynevezett dán kosztot is, ami pl. zabpehely volt, meg túlérétt sajt; nagyon nem szerettük!

A sok hiányos év miatt még megkaptuk a '46-47-es tanévet. A továbbképzőben is a közismereti tárgyak mellett csak a kefekötést tanultuk.

Zongorázni csak az alsó tagozaton tanultunk, amit én nagyon szerettem. Berindán László, Breisinger István és Jármer Lajos vak tanárok voltak, az utóbbi később az egyletnek lett az igazgatója. A háború után Vajda Lajos kémia-fizika szakos tanár lett az iskola igazgatója, aki később Jármer Lajost követte az egylet vezetésében.

Az iskola befejeztével hazamentem. 1947. december 24-én ötvenkét éves korában meghalt édesapám. A kisöcsém ekkor még csak hatéves volt.

1948. március 1-jén költöztem be az egylet által fenntartott felnőtt vakok intézetébe. A Hermina út 7. volt a bejárat, és az udvaron keresztül mentünk a Hungária körúti épületbe, vagyis a női internátusba. A Hermina úti épületben laktak a férfiak, ott volt az ebédlő, a kefekötő műhelyek, az irodák, és fent a Homérosz mozi. Működött kertmozi is, ilyenkor csendesen kellett viselkednünk. Az Ida utcai épületben volt a társaskör, illetve a Braille-könyvtár. Valahol volt cirokműhely is, mert mindig beleléptünk a cirokba az udvaron.

Én kefekötőként dolgoztam, nem ke-

restünk sokat, mert nem volt mindig munka. Kezdetben az ellátási díjat, 90 forintot is az édesanyámnak kellett fizetni. Később a főváros támogatása mellett már csak 21 forintot kellett fizetnem. Egyébként hallomásból tudom, hogy az iskolában tanították a gyerekeket morzézni, és a háború alatt a Hermina út 7-es épületben dolgoztak is a vakok, mint távírásszok.

1953-ban a Vakok Szövetségében elvégeztem a telefonkezelői tanfolyamot, és ettől kezdve 2002-ig telefonközpontokban dolgoztam: 13 évig a Petneházi utcai Sütőipari Vállalatnál, majd különböző nyomdákban.

1949-ben Vajda Lajos után Virág Ferencné lett az igazgató, aki már nem gyógypedagógus, hanem "pártember" volt. Az '50-es évek elején Tóth György, a vakügyek miniszteri biztosa (Hámán Kató férje) a Hermina úti épületet átadta a pártnak.

Én '48-tól kezdve énekeltem a Homérosz énekkarban, aminek a próbái az ebédlőben vagy a társaskörben voltak. Csak később kezdtünk átjárni a Sipeki-villába.

Hangképzésre is jártam a szövetségbe, dr. Sebő Imréné énektanártól tanultam sok olasz dalt. Énekeltem a rendezvényeken, részt vettem az énekversenyeken, ahol első, illetve második helyezést értem el. 1968 októberében Pasztörek Mihállyal való konfliktusom miatt kiléptem az énekkarból, de 1973-ban az énekkarral együtt énekeltem Ungár Imre zongoraművész halálának egyéves emlékműsorán. '55-től '78-ig a Hermina kápolna kórusában is énekel-

tem. 2002-től kezdve minden évben részt veszek az intézeti Ki mit tud?-on.

Kezdetben nyolc-, majd négy- és két-személyes szobákban laktam, különböző konfliktusok nélkül.

Sajnos szomorú emlékeim is vannak, két haláleset:

1956 októberében Végh Mária a szobájában lecsót akart melegíteni egy nyílt spirálú rezsón. Mivel ez tiltott volt, meghallva a felügyelő hangját, a ruhájával kapta le az edényt, kiment a szobából. A huzat miatt belobbant a ruhája, ezért a fürdőszobában beállt a zuhany alá. Mentő jött érte, de már az életét nem tudták megmenteni.

A másik tüzeset 1960. május 4-én történt. A szobákban vaskályhák voltak, amibe magunknak kellett begyújtani. Mivel még hideg volt, Kapcsos Juliska rátett a tűzre, és a kipattanó szikra meggyújtotta a ruháját. Kiszél Ilonka - még most is az intézet lakója - vette észre a tüzet, hívta Huszka Andrásné felügyelőt, de Juliska is belehalt a sérüléseibe.

Ezután mi már nem tüzelhettünk, fűtőasszonyokat vettek fel. Galbács Annuska - Kovács Istvánné igazgató - bevitte a Tanácsba az égett ruhát, és követelte a központi fűtés bevezetését. Ez valamikor a hatvanas években meg is valósult.

Lejegyezte: TM

Forrás: VÁI Krónika (2014. január - A Vakok Állami Intézetének negyedévente megjelenő lapja - 4. évfolyam, 1.szám)

Gasztronómia:

Középkori táplálkozás

Amikor a római birodalom felbomlik, véget ér az ókor, kezdetét veszi egy puritánabb kor, a középkor. Nem hasonlít semmiben az elődeihez, legkevésbé az étkezésben.

Feledésbe merül az ókor konyhaművészete. A leves a középkori Európa legfontosabb fogása volt. Egész nap tűz felett forrott, és válogatás nélkül dobta bele mindent, ami akadt, ami ehető volt: húst, halat, zöldségeket stb. Ettek belőle reggel, majd ismét tűz fölé akasztották és napközben igyekeztek újabb belevalót szerezni. Fő eledel a kása volt, amelyet sokféleképpen készítettek el, de kevés fűszert és húst használtak fel hozzá. Fontos táplálék volt a kenyér, étkezésnél mindenki a saját száraz kenyérdarabjára rakta a neki jutó húst. A húslétől a kenyér megpuhult, könnyebben lehetett rágni. Tányér csak jobb módúak házában akadt, a kanalat is több ember használta közösen. A villát nem használták evőeszköznek, a feldarabolt húst ki-ki saját ujjával rakta a szájába. A nemesek a lakoma után a maradékot kiosztották a szegényeknek.

A középkor első századairól nem sok feljegyzés maradt ránk, ami a gasztronómiára utalna. A szentgalleni krónika említi, hogy Nagy Károly kedvelte a sajtot, vagy hogy hogyan lakmározta a magyarok az elfoglalt kolostorban. Leírtak a krónikák néhány nevezetes lakomát is, pl. egy hercegi esküvőről

feljegyezték, hogy háromezer ökröt, hatvankétezer tyúkot, ötezer ludat, hetvenöt vaddisznót és hétezer ötszáz rákot fogyasztottak el a vendégek, megittak hozzá négyszáznegyven hordó bort a lakodalom nyolc napja alatt. Amikor az átlagember táplálkozása egyszerű, mondhatni szűkös volt, az éhínségek egymást követték egy-egy természeti csapás után, így érthető, ha az ünnepi lakomák kapcsán a bőséget emelik ki a krónikások.

A reneszánsz kor, az emberhez való visszafordulás megváltoztatja a táplálkozási szokásokat is. Újjáélednek a görög és a római konyha remekei, és ezeket új ízekkel, káprázatos elkészítési-, valamint tálalási módokkal teszik még inkább ínycsiklandozókká.

A gasztronómia újjászületését először Itáliában figyelhetjük meg. A meriv középkori etikettet a szabadabb, választékosabb váltotta fel. Ebben az időben a nagy földrajzi felfedezések nyomán megjelenő új élelmiszerek és fűszerek jelentős hatással vannak az európai konyhára. Ma már elképzelhetetlen lenne életünk paradicsom, paprika, tök, bab, burgonya, kukorica, borsó nélkül. A reneszánsz korban egyre nőtt a nádcukorral kevert édességek száma.

A következő számban a magyar konyha és gasztronómia kialakulásáról olvashat.

Mert elkezdenni soha sem késő

Szoftverek, programok

A márciusi lapszámban a hardver fogalmát tisztáztuk. Most ismerkedjünk meg a szoftver, vagy más néven a program fogalmával. A számítógépet az ember "tanítja", többek között a szoftverek segítségével bírja működésre. A számítógépre írt programokat (operációs rendszer, szövegszerkesztő, böngésző stb.) és az ezekhez mellékelt írásos dokumentációkat tehát szoftvernek nevezzük. Ezeket programozók készítik, szellemi termékek, kézzel nem megfoghatóak (csupán a szoftvereket hordozó eszközöket - CD, DVD, hordozható merevlemez, pendrive - tudjuk kézbe venni).

A szoftver a számítógépen futó programok összefoglaló neve, a hardver egységeket működtető és vezérlő programok összessége. A hardverek mellett az operációs rendszerekre hárul igen nagy feladat, mivel utasítások nélkül a számítógép semmilyen műveletet nem képes elvégezni, önmagától a legegyszerűbb programot sem tudja elindítani. Ahhoz, hogy a számítógép munkát végezhesen, speciális programra, operációs rendszerre van szükség. Az operációs rendszer rendszert működtető utasításai automatikusan, a gép bekapcsolása után töltődnek be, és a többi programmal együtt a háttértárolón, a winchesteren található. Összegezve tehát az operációs rendszer egy, a hardvereket és a többi rá telepített programot

vezérlő rendszer, amelynek alapvető feladata, hogy kapcsolatot teremt és tart fenn a számítógép és a számítógép kezelője (operátor) között.

A számítógépünk felé minimális elvárásokat fogalmazunk meg, hiszen egyszerű felhasználóként az a lényeg, hogy:

- a gépen tudjuk tárolni, kezelni adatainkat,
- menteni, átnevezni, törölni, javítani, olvasni az általunk létrehozott állományokat,
- a tárolókon könyvtárakat létrehozni, törölni vagy módosítani.

Mindezt lehetőleg gyorsan, egyszerűen és kényelmesen.

A felsoroltakat az úgynevezett operációs rendszer hívatott szolgálni. Feladata többek között:

- a hardverelemek és összetevőik kezelése,
- könnyen használható, de egyszerű felhasználói felület biztosítása,
- jól értelmezhető hibaüzenetek produkálása mind hardver, mind szoftverhibák esetén,
- emberközeli felhasználhatóság (egyszerű, értelmezhető utasítások),
- adatok, dokumentumok logikus tárolása, gyors betöltése,
- új szoftver telepítésénél rövid időn belüli használhatóság megteremtése.

A program olyan egyszerű utasítások, műveletek logikus sorozata, amelyekkel a számítógépet irányítjuk. A program az utasításokat is és az adatokat is kettes számrendszerben leírt számokkal ábrázolja. Meghatározza, hogy a számítógép milyen módon végezzen el egy adott feladatot. A programokat háttértárolón tároljuk, ha éppen nem futnak. Ha egy programot elindítunk, az operációs rendszer a háttértárolóról betölti a programot a memóriába. A processzor számára átadja a program kezdetének címét, majd a program ezután átveszi a számítógép vezérlését és futni, működni kezd. Például a szövegszerkesztő programokat, a képernyőolvasókat, a különböző játékokat stb. nevezük programoknak. A Windows, a

Linux vagy a régen használt DOS pedig operációs rendszerek, amelyeken a programok működnek.

Összefoglalásként tehát a programok az úgynevezett operációs rendszeren működnek. Az operációs rendszer működteti, vezérli a számítógép kezelője által kívánt módon a számítógépet alkotó egységeket, természetesen általa megengedett módon. Olyan felületet biztosít a kezelő részére, amin keresztül utasításokat tud megadni a rendszer részére, a rendszer által megadott formában. Ez azt jelenti, hogy az operációs rendszer biztosítja számunkra mindazokat az utasításokat, amik alapján a feladatainkat el tudjuk végezni.

Kovács Judit

Olvasó sarok

Online felmérés a látássérültek körében

Bevezető

2013 szeptemberében a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság a 90 Decibel Project közreműködésével online kérdőívet állított össze a látás- és hallássérült emberek médiafogyasztási szokásainak és véleményének megismerése céljából. Az alábbiakban a látássérült mintára vonatkozó eredményeket foglaltuk össze.

A kérdőív négy kérdéscsoportot tartalmazott, melyek a válaszadók tévé, rádió és internet használati szokásainak, valamint a narrált produkciók ismeretének a feltérképezésére irányultak. Megkérdeztük többek között, hogy milyen eszközökkel rendelkeznek, mennyi időt töltenek tévé nézéssel, rádióhallgatással, illetve a világhálón, valamint mely médiaszolgáltatókat és milyen műsorokat követnek leginkább figyelemmel.

A felmérés nem tekinthető reprezentatívnak, az online kérdőív kitöltése önkéntes alapon történt. Vizsgálatunk egy kis létszámú, nehezen elérhető csoportra irányult, az érintetteket közvetlenül nem tudtuk megkeresni. Az információk és a kérdőív terjesztésében budapesti és vidéki látássérült szervezetek, egyesületek működtek közre. Az érdekvédelmi szervezetek és egyesületek közvetítésével kértük fel az érintetteket a válaszadásra, juttattuk el hozzájuk a kérdőívre mutató hivatkozást, valamint arra kértük őket, hogy az internettel nem rendelkező tagjaiknak nyújtsanak segítséget a kitöltéshez.

A kérdéssor megválaszolására egy bő hónap állt rendelkezésre, mely idő alatt 286 felhasználható kérdőív született.

A kérdőívet megközelítőleg fele-fele arányban töltötték ki nők és férfiak. A válaszadóknak több mint 42 százaléka az ötven év feletti korosztályba, egyötöde pedig a 29 év alatti korcsoportba tartozott. Legcsekélyebb mértékben a fővárosban élő látássérültek osztották meg a véleményüket. A legaktívabb válaszadóknak az ötven év feletti nők bizonyultak.

A válaszadói hajlandóság a középiskolai végzettségük körében volt a legmagasabb, míg az általános iskolai, a szakmunkás és a felsőfokú végzettséggel rendelkezők közel azonos arányban képviseltették magukat.

Televízió

A tévénézési szokásokban nincs je-

lentős különbség a látó és a látássérült emberek között. A látássérültek is magas arányban követik a tévéműsorokat, többségük háztartásában található televízió.

Az NMHH megrendelésére 2012-ben és 2013-ban két reprezentatív felmérés is készült a magyar lakosság és ezen belül a fogyatékkal élők médiafogyasztási szokásairól. A TÁRKI adatai szerint a háztartások 99 százalékában található televízió, és a felnőtt lakosság többsége a hét minden napján néz tévét (73%). A csatornák között az RTL Klub, a TV2 és az m1 a legnépszerűbb. A hétköznapi tévénézés átlaga 2,82 óra, a hétvégi napi átlagos tévénézésre fordított idő 3,45 óra.

A látássérült emberek háztartásainak 91 százaléka rendelkezik televízióval. A felnőtt lakosság körében a tévéelőfizetéseknek több mint fele 50-nél több csatornát biztosít, egyhatodik pedig 70-nél is többet. A tévé-előfizetéssel rendelkező látássérültek arányai nem térnek el jelentősen a teljes lakosságtól. A látássérültek körében a tévé-előfizetések 66 százaléka már valamilyen digitális vételi lehetőséget biztosít. Ugyanakkor a digitális előfizetéssel rendelkező látássérülteknek csak 9 százaléka használ akadálymentesített set-top boxot.

Felmérésünk adatai a reprezentatív vizsgálatok eredményeivel közel egyező értékeket mutattak. A válaszadók 93 százalékának van televíziója, továbbá 86,1 százalékuk mindkét eszközzel, tehát televízióval és rádióval egyaránt rendelkezik, 53,7 százalékuk naponta

1-3 órát tölt tévézéssel, többségük este 18-24 óra között követi figyelemmel a műsorokat (86,4%).

Hasonlóan a reprezentatív közvélemény-kutatással nyert adatokhoz, a legnépszerűbb csatornáknak a megkérdezettek között az RTL Klub, a TV2 és az m1 számítottak.

Az eredmények szerint elsősorban a hírműsorok, az ismeretterjesztő programok, valamint a sorozatok és a mozi-filmek érdeklik leginkább a válaszadókat.

Rádió

A rádiók műsorát a látássérült emberek a látó társaikkal egyenértékűen tudják élvezni. A kérdőívet kitöltők közül legtöbben 1-2 órát töltenek a készülék mellett naponta, de tőlük alig maradnak el létszámban a naponta négy óránál is többet rádiózóknak.

A rádiót legtöbben délelőtt hat és tizenkét óra között hallgatják (56,2%), valamint egyötödük délután tizenkettő és hat óra között is rádiózik, este azonban már inkább a tévénézés dominál.

A válaszadók az országos rádióadók közül leggyakrabban a Kossuth és a Petőfi rádiót, illetve a Class FM-et hallgatják. Az országos adókon kívül pedig legtöbben a helyi rádiók műsorait kísérik figyelemmel.

A rádióműsorok közül a hírműsorok, a zenei és ismeretterjesztő programok a legnépszerűbbek, de szívesen hallgatnak a válaszadók kabarét és rádiójátékokat is. Arra a kérdésre, hogy ismer-e speciálisan látássérülteknek

készült rádióműsort, 33 százalékuk ugyan igennel válaszolt, de a műsorok címére már nem emlékeztek, illetve csupán 10 százalékuk tudta a rádióadót megnevezni (Kossuth Rádió, Hobby Rádió).

Internet

A látássérült emberek számára a számítógép a társadalomba történő beilleszkedés, a kommunikáció és az információszerzés fontos eszközét jelenti. A számítógépek segítik őket a tanulásban, a munkavállalásban, a szabadidő hasznos eltöltésében, és megkönnyítik számukra a mindennapi életet.

A látássérültek háztartásaiban 71 százalékos a vezetékes internettel való ellátottság. Az igénybe vett technológiák terén nincs lényeges különbség a fogyasztókkal élők és a többiek között: a piacvezető technológia minden csoportnál a koaxiális kábelén érkező kábeltévés internet. A látássérültek 56 százaléka használ valamilyen speciális eszközt, leggyakrabban képernyőolvasó és számítógép-beszéltető programokat, vagy okostelefonos alkalmazásokat vesznek igénybe (Ariosz Kft.).

A képernyőolvasó program kimondja a leütött billentyűket és hangszórón keresztül felolvassa a képernyőn látható szövegeket. Segítségével a vak emberek is majdnem ugyanúgy tudják használni a számítógépet, mint a látó társaik, tudnak fájlokat kezelni, szöveget szerkeszteni, táblázatokat kezelni, e-mailezni és weboldalakat böngészni. A gyengénlátó felhasználók a Windows

kisegítő lehetőségeit, vagy speciális képernyőnagyító programokat vehetnek igénybe, amelyek kinagyítják és nagyobb kontraszttal, vagy eltérő színekkel jelenítik meg a képernyő tartalmát.

A weboldalakon való eligazodás tekintetében könnyebb a helyzet az eleve az internetre íródott lapok esetében. A szakemberek egy része hibának tartja a látássérült felhasználók elkülönítését, a szegregált oldalak készítését, mivel az elkülönített oldalakat ritkán frissítik, és a tartalomnak csak egy részét közlik. Véleményük szerint a grafikus weboldalak túlnyomó többsége könnyen vakbaráttá tehető úgy, hogy az információk összessége a vak felhasználók számára is elérhető legyen (Fábri Tímea és Szatmári Péter: A látássérült emberek számítástechnikai lehetőségei 2007).

A TÁRKI felmérése szerint a felnőtt lakosságnak több mint a fele szokott internetezni. Legtöbben alkalmi internetezők, ők napi két óránál kevesebb időt töltenek a világhálón. Az internetezők leggyakrabban információt keresnek a weben, második leggyakoribb tevékenység a böngészés, harmadik pedig az e-mailezés. A hétköznapi internetezés napi átlaga 1,91 óra, míg a hétvégi napi böngészés átlaga 2,14 óra.

Felmérésünkben az említett vizsgálatok adataihoz hasonló eredményeket kaptunk, miszerint a válaszadók 84,6 százalékának van számítógépe és 76,6 százalékuk rendelkezik internettel. A kérdőívet kitöltők 70 százaléka használ valamilyen segítő programot, közülük

legtöbben a JAWS, az NVDA és a MAGIC programokat említették.

Összevetve a segítő programok használatát a látássérülés mértékével az látható, hogy legnagyobb mértékben a vak felhasználók rendelkeznek a segítő programokkal.

Az internetezők számára elsősorban információszerezésre, másodsorban pedig kapcsolattartásra szolgál a világháló. Főként otthon használják a számítógépet (83%) és az internetet (75%), de 24 százalékuknak a munkahelyén is rendelkezésére állnak az eszközök.

A válaszadók egyötöde naponta átlagosan 2-3 órát internetezik, és megközelítőleg hasonló arányban vannak jelen a négy óránál többet netezők is.

Arra a kérdésre, hogy elsősorban honnan szerzik be a tájékozódáshoz szükséges információkat, a kérdőívet kitöltők közel egyenlő arányban említették az internetet és a televíziót.

Megkérdeztük az érintetteket, hogy igényelnének-e olyan interneten/okostelefonon elérhető oldalt, ahol kifejezetten csak akadálymentesített tartalmakat találnak? A válaszadók 39,9 százaléka igen, 45,1 százaléka ellenben nem igényli a speciális oldalakat, 15 százalékuk pedig nem tudta eldönteni, hogy szüksége van-e erre a szolgáltatásra.

Narráció

A narráció (audio description) a vizuális elemeket tartalmazó művészeti ágakban használatos módszer, amellyel a vizuális elemeket a nyelv segítségével

újrakódolják, így elérhetővé és befogadhatóvá teszik a műalkotásokat a látássérült emberek számára. Maga a műalkotás lehet film, színházi előadás, múzeumi tárlatvezetés, vagy tévéműsor. Ez utóbbi esetben a képernyőn zajló cselekményt és a nem egyértelmű hangokat a történéssel egy időben, szóban ismertetik a nézővel a műsor során. A látó és a látássérült néző egyszerre kaphatja meg a képi információt - a látó a képről, a látássérült a hanganyagból.

A narrációval ellátott produkciókra vonatkozó kérdésekkel elsősorban azt kívántuk felmérni, hogy az érintettek ismerik és igénylik-e ezt a lehetőséget, és volt-e már módjuk ilyen speciális előadást vagy műsort megtekinteni.

A kérdőívet kitöltők 36 százaléka hallott már arról, hogy vannak narrációval ellátott műsorok, de több mint felük (50,7%) még nem vett részt ilyen előadáson. A válaszolók elsősorban

mozifilmeket és ismeretterjesztő műsorokat szeretnének narrációval nézni a televízióban.

A felmérés eredményeit összefoglalva elmondható, hogy a tévénézési és a rádióhallgatási szokásokban nincs jelentős különbség a látó és a látássérült emberek között. A látássérültek többsége is rendelkezik tévével, rádióval és számítógéppel, melyeket a lakossági átlaghoz hasonló óraszámokban és gyakorisággal használnak, valamint a médium és műsorpreferenciáik is megegyeznek. A számítógép és az internet használatában fellépő nehézségek és akadályok leküzdésében számos alternatív megoldás és eszköz segíti a látássérült felhasználókat. A szegregált oldalak használatára vonatkozóan megosztott a válaszadók véleménye, ellenben a narrációval ellátott előadások és műsorok iránt határozott igény fogalmazódott meg a részükről.

Segítünk, hogy segíthessen!

Ingyenes informatikai képzés indul az INFOALAP-nál látássérült gyermekek, felnőttek családtagjai és segítők számára

Ezúton szeretnénk felhívni a figyelmét 2014 májusában több alkalommal is induló képzésünkre, melynek keretében alapfokú ismereteket kívánunk nyújtani látássérült gyermekek, felnőttek családtagjai és segítők számára a speciális informatikai eszközök világáról.

Ha már régóta látja, hogy az informatika nélkülözhetetlen szerepet tölt be a látássérült emberek életében, ha szeretne segíteni látássérült gyermekének, testvérének, akár édesanyjának, édesapjának vagy tanítványának abban, hogy

alapokon elsajátítsa a látássérültek számára kifejlesztett informatikai eszközök, speciális szoftverek használatát, jelentkezzen 4 illetve 8 tanórás képzéseink valamelyikére.

A képzés során a segítő családtagok, szakemberek számára közérthető módon bemutatjuk azokat a legfontosabb szoftvereket, hardver eszközöket, mobil telefonos alkalmazásokat és különféle informatikai szolgáltatásokat, melyek megkönnyítik a látássérült emberek mindennapjait, a gyermekek, fiatalok tanulását, információ-szerzését, de akár a munkavállalásban is segítséget nyújthatnak. Megismertetjük továbbá a résztvevőket azokkal a lehetőségekkel, kezdeményezésekkel, melyek kinyithatják a látássérült emberek számára a világot.

A tervezett tanfolyami időpontok:

2014. május 10. szombat (munkanap) 9.00-16.30, 8 tanórás képzés vak/gyengénlátó emberek családtagjai és segítői számára

2014. május 12. hétfő, 9.00-12.30, 4 tanórás képzés kifejezetten vak emberek családtagjai és segítői számára

2014. május 14. szerda, 9.00-12.30, 4 tanórás képzés kifejezetten gyengénlátó emberek családtagjai és segítői számára

2014. május 17. szombat, 9.00-16.30, 8 tanórás képzés vak/gyengénlátó emberek családtagjai és segítői számára

2014. május 20. kedd, 9.00-12.30, 4 tanórás képzés kifejezetten vak emberek családtagjai és segítői számára

2014. május 22. csütörtök, 9.00-12.30, 4 tanórás képzés kifejezetten gyengénlátó emberek családtagjai és segítői számára

A Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. támogatásával induló tanfolyamon a részvétel ingyenes.

Ha Ön vagy ismeretségi körében bárki érdeklődik a képzés iránt, kérjük, jelentkezzen alapítványunknál. A jelentkezéseket Molnár Ákos, az alapítvány munkatársa várja a +36-70-295-9288 vagy a +36-1-273-3188-as telefonszámon, illetve a helpdesk@infoalap.hu e-mail címen, egyúttal szívesen válaszol a jelentkezéssel kapcsolatban felmerülő kérdésekre is.

A képzés helyszíne az alapítvány oktatóterme, címe: 1143 Budapest, Ida u.7., de amennyiben igény mutatkozik, vidéki helyszíneken is indítunk tanfolyamokat. Várjuk jelentkezését.

Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége

Hungarian Federation of the Blind and Partially Sighted

1146 Budapest, Hermina út 47.

Telefon: (36-1) 384-8440 - Tel./Fax: (36-1) 384-5028

Honlap: www.mvgyosz.hu - E-mail: titkarsag@mvgyosz.hu

Adószám: 19002464-2-42

Adományszámla: 11714006-20012704

Szolgáltatásaink:

Hangoskönyvtár - Braille-könyvtár

Segédeszközbolt

Kedd és csütörtök: 10-18

péntek 8.30-12

**Magyar Vakok és Gyengénlátók
Országos Szövetsége**